

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 15 DECEMBER 1920

No. 259

INHOUD

	Blz.
DE TOEKOMST DER HANDELSLUCHTVAART door <i>B. P. Westerveld</i>	1083
De Weg voor de Sociale Ziekteverzekering II door <i>Mr. W. H. A. Elink Schuurman</i>	1085
De 8-urige werkdag op Zee voor het Dek- en Civiel Personeel door <i>D. Hudig L. Jzn.</i>	1087
Verteren van Kapitaal door <i>A. G. Boissevain</i>	1089
Engeland en Perzië door <i>H. Dunlop</i>	1090
Londensche Correspondentie	1093
Index-cijfers	1095
AANTEKENINGEN:	
Suikerproductie der wereld	1096
Uitvoer van suiker uit Java in de jaren 1917—1919 ..	1096
MAANDCIJFERS:	
Rijkspostspaarbank	1097
Postchèque en Girodienst	1097
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telef. Nr. 3000. Telegr. adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

13 DECEMBER 1920.

Ofschoon de prolongatiekoers de afgelopen berichtsweek sterk gefluctueerd heeft, is er in de werkelijke positie van de geldmarkt weinig verandering gekomen. Er was weder voldoende geld voorhanden; de rente voor particulier disconto schommelde dan ook tusschen 3% en 3½ pCt. en de weinige wissels, die aangeboden werden, konden grif plaatsing vinden. Alléén op de prolongatiemarkt heerschte een eenigszins gespannen toestand, waardoor de noteering enkele dagen tot 6 pCt. werd opgedreven. Er werden nogal wat posities opgezegd, die met het oog op den toestand van de fondsenmarkt slechts moeilijk bij nieuwe geldgevers onder te brengen waren. Later kon de noteering dan ook weder terugloopen. Slot 4½ pCt.

De Minister van Financiën stelt op 20 dezer de inschrijving open op schatkistpapier. Aangeboden worden drie- en zes-maandspromessen en biljetten met een looptijd van een jaar tot een totaal bedrag van 65 miljoen gulden.

* * *

De wisselmarkt was deze week flauw gestemd. Vooral in het begin der week liepen de koersen sterk terug en in het bijzonder was Londen sterk aangeboden. De vraag voor Skandinavië, die de vorige week begonnen was, bleef aanvankelijk nog aanhouden voor Kopenhagen en Christiania, zoodat voor Christiania tot 49.— betaald werd. Daarna trad weder een daling in, die den koers heden weder op 46.70 terugbracht.

LONDEN, 11 DECEMBER 1920.

In aansluiting aan de vorige week was de geldmarkt in de eerste helft der afgelopen week nog gemakkelijk. Groote aankopen van schatkistwissels deden echter geleidelijk de vrijgekomen gelden wegvloeiën en maakten de geldmarkt weder krap. Daggeld wordt nu gedaan op 5 pCt.; 7-daags-geld blijft op het oude niveau van 5½ pCt.

In de disconto-markt bestaat, met het oog op de aanstaande jaarswisseling, een groote vraag voor December-wissels, welke op den zeer lagen prijs van 4½—4% pCt. verhandeld worden. De omzet in langere wissels was gering, alleen in 6-maands-papier was de handel levendiger. 2-, 3-, 4- en 6-maands-wissels noteerden resp. 6% pCt., 6%—11¼/10 pCt., idem en 6% pCt.

DE TOEKOMST DER HANDELS-
LUCHTVAART.

Toen in November 1918 de wapenstilstand werd gesloten, was het vliegtuig vrijwel uitsluitend een oorlogswapen. Wel bestonden er in het buitenland, voornamelijk in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, enkele z.g. luchtlijnen, waarop vliegtuigen voor civiel verkeer werden gebruikt, doch dit was slechts een luchtverkeer op zeer beperkte schaal en van internationaal verkeer was geen sprake.

Na het sluiten van den wapenstilstand kwam er vrij plotseling stilstand in de vraag naar oorlogsvliegtuigen en het duurde dan ook niet lang of er werden pogingen in het werk gesteld om het vliegtuig aan het civiele verkeer dienstbaar te maken.

Het zou het bestek van dit artikel te buiten gaan, om melding te maken van de vele plannen, die ook hier te lande zijn gemaakt voor de exploitatie van nationale luchtlijnen. Tot uitvoering zijn die plannen niet gekomen, omdat de rendabiliteit van dergelijke uiteraard korte luchtlijnen voorshands niet groot is. te achten en het er den ondernemer toch ten slotte

Bovenstaand kaartje, ontleend aan de „Times” van 26 Sept. j.l., werd samengesteld door Handley Page.

niet om te doen is om zijn geld zonder vooruitzicht op eenige winst er aan te wagen. Trouwens al heel spoedig kwam men tot het inzicht, dat de beteekenis van het vliegtuig voor het handelsverkeer recht evenredig is met den afstand tusschen de plaatsen, die in een en dezelfde verbinding werden opgenomen.

Reeds in den loop van 1919 werd hier te lande opgericht de Koninklijke Maatschappij voor Luchtvaart voor Nederland en Koloniën aan welke onderneming de eer toekomt van den eersten stoot te hebben gegeven aan de ontwikkeling van het luchtvaartverkeer hier te lande. In Mei 1919 werd de eerste luchtlijn op Nederland (Londen—Amsterdam) geopend en in Juli d.a.v. werd die luchtlijn dienstbaar gemaakt aan het postvervoer tusschen ons land en Engeland, terwijl tegelijkertijd pogingen werden in het werk gesteld om deze luchtverbinding verder door te trekken. Als gevolg daarvan kon in September van dit jaar de verbinding Londen—Amsterdam—Hamburg—Kopenhagen—Stockholm voor post- en passagiersvervoer worden in dienst gesteld en kon tevens op overtuigende wijze in het licht treden hoe de rendabiliteit, wat betreft de inkomsten uit het postvervoer, toeneemt met den afstand, waarover de verbinding zich uitstrekt.

Immers, waar in den beginne, zolang de verbinding zich beperkte tot die tusschen Londen en Amsterdam (met eene tusschenlanding te Rotterdam) slechts enkele kilogrammen briefpost werd overgevoerd, steeg dit gewicht op hetzelfde traject tot meer dan het vijfvoudige toen uit Londen, behalve de Nederlandsche post, ook briefpost voor Duitschland, Denemarken en Scandinavië kon worden medegenomen. En aangezien de verschillende postadministraties tot dusverre aan den exploitant van de luchtvaartlijn eene vergoeding toekennen berekend naar het gewicht aan briefpost, dat wordt overgebracht, stegen met het toe-

nemen van de totale lengte der verbinding tevens de inkomsten uit het postvervoer op elk traject.

Behalve echter met het oog op de rendabiliteit der luchtvaartlijnen, is het toenemen van hun aantal (er zijn thans in Europa verscheidene lijnen in exploitatie en in voorbereiding) ook hierom van belang, dat — zooals gezegd — eerst bij eenigszins groote afstanden de voordeelen voor het handelsverkeer merkbaar worden. Zoo is de winst in tijd op het traject New York—San Francisco reeds eenige dagen en zal die op een traject Amsterdam—Batavia op ten minste 14 etmalen geschat kunnen worden. En het behoeft zeker in dit weekblad niet nader te worden uiteengezet, van hoe groot belang een dergelijke bekorting in het postverkeer, w.o. begrepen de verzending van waardepapieren e.d., voor den handel tusschen ons land en zijne overzeesche bezittingen zal kunnen zijn.

Op het wereldpostcongres, dat den 30en November j.l. te Madrid is gesloten, heeft ook het luchtpostverkeer een onderwerp van gedachtenwisseling uitgemaakt, zoodat zich laat aanzien, dat de reeds op dit punt bestaande overeenkomsten van Nederland met Engeland, Duitschland, Denemarken en Zweden door meerdere andere zullen worden gevolgd. Waar ook elders de overtuiging bestaat, dat het luchtpostverkeer bestemd is om voor handel en industrie van groote beteekenis te worden, lijkt het mij waarschijnlijk, dat binnen enkele jaren geheel West-Europa door een net van samenwerkende luchtlijnen zal worden overdekt. Deze waarschijnlijkheid lijkt mij des te grooter, omdat in vrijwel alle landen gedurende den oorlog aan de militaire luchtvaart groote aandacht is geschonken en overal de voor het luchtverkeer onmisbare luchthavens voor een deel reeds aanwezig zijn. Men krijgt daarbij tevens gelegenheid om militaire luchthavens rendabel te maken door ze voor het z.g. burgerlijk verkeer open te stellen.

Mijne conclusie is, dat met de exploitatie der luchtvaartdiensten, die in den afgelopen zomer tusschen Londen en Stockholm voor het publiek verkeer geopend zijn geweest, de eerste belangrijke schrede is gezet in eene richting, die in het bijzonder voor de ontwikkeling van het handelsverkeer van groote betekenis is te achten.

E. P. WESTERVELD.

DE WEG VOOR DE SOCIALE ZIEKTE- VERZEKERING.

II.

Reeds is in I een lans gebroken voor de eigen fondsen (uitkeeringsfondsen) en hun eigendommelijkheid, het werken met vaste uitkeeringen, liefst ter keuze van de leden en vaste contributies.

Nu is gebleken, dat zware samenspanningen gaande waren, om hen op te bergen. Het gesignaleerde verschijnsel — loonbetaling bij ziekte gepropageerd door de collectieve arbeidscontracten — waarop ik wees in „De Gids” Maart 1918, heeft een beweging gewekt, die zoo zij slaagt, het gevolg moet hebben, dat de eigen fondsen, ten getale van 1500 of meer moeten ophouden te bestaan.

Aan de beweging neemt de Werkgevers Risico Bank krachtig deel. In den nood der tijden geboren, toen het bleek, dat in den opzet der Ongevallenverzekering geen plaats was gelaten, voor het „audi et alteram partem”, vereenigde zij de industrieelen beroepswijze; zij liet deze vereenigingen, na verkregen wetswijziging, opkomen voor de kosten, zoodat zij belang kregen bij het weren van misbruiken. De administratie van deze talrijke vereenigingen wordt op uniforme wijze gevoerd door de coöperatie „Centraal Beheer”, waarvan het beginsel is, dat, hoe talrijker de organisaties zijn, hoe meer elke op hare administratie bezuinigen kan. Vandaar, dat zij zorgt voor ongevallenverzekering in land- en tuinbouw; en organisaties schiep voor goederenverzekering, opdat hare patroons, ook naast de gewone verzekeringsmarkt gelegenheid vinden, hun risico's te dekken.

De ontwikkeling van de gedachte, om in de collectieve arbeidscontracten den werkgevers zware verplichtingen tegenover zieke arbeiders op te leggen; en die verplichtingen door verzekering om te slaan, is dus in de lijn van de directie van Centraal Beheer. Dat zij de gestie zal voeren, verklaart, dat de drie groote werkgeversorganisaties in een gecombineerde vergadering het uitgesproken hebben, dat zij bereid zijn de ziekteverzekering te bekostigen, indien de wet-Talma ingetrokken wordt, en aan de gedachte organisaties plaats wordt ingeruimd. Blijkbaar is door Centraal Beheer ook met vakvereenigingsleiders geconfereneerd, want men kon het plan alleen met medewerking der vakvereenigingscentralen openbaren wilde het kans krijgen op populariteit.

Nadat verschillende dagbladberichten een en ander hadden meegedeeld, heeft onlangs in „De Risico Bank”, het eigen maandblad, de Directie van Centraal Beheer een artikel „De Hooge Raad van Arbeid en de Ziektewet” over de zaak geschreven. Dit lokt tot een bespreking uit.

Want de vraag dringt zich op, of C. B. de waarborgen biedt, dat het een ziekteverzekering zal kunnen opbouwen, zóó voortreffelijk, dat het doodvonnis over de arbeidersfondsen daardoor gerechtvaardigd wordt?

De Directie van C. B. betreedt een terrein, dat voor haar nog zoo goed als nieuw is. Het blijkt hieruit, dat zij onveranderd de bepalingen der wet-Talma, wat den omvang der uitkeeringen betreft, wil toepassen, niet tegenstaande de daaraan klevende gebreken. Haar eigen ervaring is dan ook nog zeer beperkt; wel is waar zijn voor werkgevers in landbouw- en tuinbouwbedrijf en later ook in andere patroonsorganisaties zoogenaamde „Ziekteregelingen”, gesticht, maar de resultaten in de beide eerstgenoemde waren zeer gering, daar de werkgevers slechts sporadisch vrijwillig de verplichting tot loonbetaling aan zieke arbeiders

hebben aanvaard, zoodat het aantal zich verzekerende werkgevers zeer gering is gebleven. Van de overige bedoelde organisaties zijn, meen ik, nog geen jaarverslagen gepubliceerd. Tot heden ontbrak ruime deelneming. Centraal Beheer kan geen cijfers overleggen van ziekte-ervaring, van verhouding van onkosten tot premiën, van aantal beroepszaken; cijfers die het als geloofsbrief toch noodig heeft, waar het zich voorstelt, op korten termijn een regeling in te voeren naar zijn denkbeeld: de geheele sociale ziekteverzekering van Nederland te gaan beheeren, ni plus ni moins. Dat de directie doorkneet is in de Ongevallenverzekering, zegt niet voldoende.

Blijkens hunne uniforme huishoudelijke reglementen wordt in de bedoelde „Ziekteregelingen” (van stukadoors, schilders, etc.) de uitvoering opgedragen aan een Administrateur. Men krijgt dus voor elk bedrijf één gecentraliseerde kas, gevestigd te Amsterdam. Zullen zij er in slagen, de verzekering, in stad en dorp bevredigend te doen functioneeren? Blijkens het h. r. zullen controleerende geneeskundigen worden aangesteld; 't ligt voor de hand dat de diverse Administrateurs dezelfde artsen zullen aanwijzen. De uitkeeringen aan de zieken zullen de Administrateurs bereiken via den werkgever; de aangifte van ziektegevallen wordt van den werkgever ingewacht; staking van de uitkeering wordt aan den werkgever bericht; indien geschillen ontstaan, zal de werkgever, niet de arbeider partij zijn tegenover den Administrateur. Zal men dit systeem handhaven? Het eenige alternatief schijnt dit te zijn, dat de Administrateur in elke plaats een agent benoemt, en de diverse Administrateurs overal dezelfde personen aanwijzen. Er komt dus in elk dorp een adres, waar elke zieke zijn uitkeering kan ontvangen. Het zal er in de practijk wel van komen dat de tusschenkomst van den patroon ook bij aanmelding uitgeschakeld wordt.

Laat zich verdedigen, dat één patroonsorganisatie, Centraal Beheer, de coöperatie van al deze Ziekte-Risico-Vereenigingen, de geheele sociale ziekteverzekering gaat beheeren?

Er is in de persberichten sprake van medewerking der arbeiders. In de vergadering der Vakvereenigingscentralen is besloten, dat elke centrale 2 personen zal aanwijzen, om de regeling te helpen *ontwerpen*; maar van medewerking der arbeiders bij de uitvoering wordt niet gerept. Een bericht van Centraal Beheer, van 26 November, spreekt van: „het oprichten van bijzondere kassen, staande geheel vrij naast de Ziektewet en werkend onder toezicht van commissies, bestaande voor de helft uit arbeiders, voor de helft uit werkgevers”. Vrage, zal de commissie, voor de stukadoors, de schilders, etc. wel kunnen deelen in de dagelijksche gestie, in de handelingen die de verzekerden intiem raken, zooals bij de uitvoering eener ziekteverzekering voortdurend voorkomen? Immers neen. De commissie zal over de beleggingen beslissen, artsen-controleurs benoemen en dergelijke daden van algemeenen aard verrichten. Maar dan is het ook geen equivalent voor hetgeen aan een nuttig veld van zelfwerkzaamheid den arbeiders en anderen kleinen luiden ontnomen staat te worden, wanneer de ± 1500 eigen fondsen onmogelijk worden gemaakt.

Waar op bladz. 75 in bedoeld artikel gezegd wordt, dat „de uitvoering ter hand wordt genomen door de werkgeversvereenigingen in samenwerking met de vak-centralen”, daar hebben die woorden dus niets te beteekenen van daadwerkelijke verrichting van al wat tot de ziekteverzekering behoort, door eigen bestuurders, door en uit de arbeiders gekozen; want wie zou den plaatselijken agent aanwijzen, zoo niet de Administrateur het doet?

De conceptie van Centraal Beheer is een zuiver ambtenaren-stelsel. De werkgevers mogen terecht verwachten (zie bladz. 76, 2e kolom), dat de kosten veel lager zullen blijven dan bij uitvoering der wet

door de Raden van Arbeid; dit is een bloot geldelijk voordeel; maar ook de bestaande toestand, waarbij de kleine luiden hun eigen zaakjes reëen, heeft een voordeel, en dit gaat te loor.

Want de huidige ziektekassen moeten verdwijnen, wanneer de uitkeeringen krachtens collectief arbeidscontract; nu veelal 60 pCt. bedragend, gedurende 6 weken, zoodat er een ruim veld is voor aanvulling, algemeen opgevoerd worden tot 80 pCt. gedurende 26 weken, zooals wordt aangekondigd. Een eigen ziekenfonds dat zich bloot op de aanvulling tot 100 pCt. zou toeleggen, zou veel te hooge onkosten krijgen in verhouding tot zijn prestatien. Bij de bestuurders zou ook animo ontbreken voor een zoo ondergeschikte rol. Het onheil beperkt zich niet hiertoe. De samenstelling der ziekenfondsen is dikwijls gemengd; naast arbeiders komt een minderheid van zelfstandigen voor. Worden aan de vereenigingen de leden die arbeiders zijn ontnomen, dan zal dit voor de overigen een slag zijn, omdat zij allicht niet talrijk genoeg zijn, het percentage is hoogstens 30 pCt., om onder elkaar een eigen fonds te hebben. De wetgever behoort dit te vermijden.

Lietau de ontworpen plannen ruim baan aan de bestaande fondsen, dan ware het standpunt van dezen tegenover de nieuwe beweging een ander. Beperkte men zich tot het algemeen invoeren bij collectief contract van de doorbetaling bij ziekte, zóodat niet meer dan 50 pCt. werd verstrekt en gedurende niet langer dan 6 weken hoogstens, dan zou er voor de eigen fondsen, „algemeene fondsen” en „personeelfondsen” een behoorlijk arbeidsveld overblijven. Van de wijze waarop het terrein dan goed verdeeld zou kunnen worden tusschen patroons en werknemers levert de in mijn vorig artikel genoemde „Patroonsvereeniging De Zaanstreek” een zeer goed geslaagd voorbeeld. Deze en dergelijke vereenigingen, op territoriaal grondslag ingericht, zullen worden ondermijnd, wanneer Centraal Beheer voor de landelijke Ziekte-Risico Vereenigingen de bescherming der overheid verkrijgt. Het gevaar dreigt van nabij, want dezer dagen heeft de Nederlandsche Aannemersbond, na een lezing van Dr. Posthuma, directeur van Centraal Beheer, dezen machtiging verleend, een Ziekte-Regeling voor het bouwvak voor te bereiden in verband met de algemeene beweging. Toch hebben deze gewestelijke organisaties hun taak goed vervuld en van dit standpunt zou zich het zeer goed laten rechtvaardigen, dat in verband met de toekomstige ontwikkeling der sociale ziekteverzekering, de komende wettelijke regeling van het collectief arbeidscontract zou tegengaan, dat bij C. A. voor zoover dit treedt op het gebied van art. 1638, c. B.W. meer dan 50 pCt. van het loon gedurende zes weken toekent.

De onzekerheid, reeds sinds het jaar 1905 ongeveer aanwezig, wat er van hen worden zal, drukt als lood op de ziekenfondsen der arbeiders. Niemand durft een voet verzetten. De wet-Talma, die immers het voornaamste aan bestuursmaatregelen overlaat, zegt zoo weinig. Men wacht en wacht. Dit wachten heeft o.a. er toe geleid, dat de uitkeeringen veelal niet tijdig verhooging hebben ondergaan. Het blijkt uit een vergelijking van het gemiddeld uitgekeerd bedrag per ziektegeval in „De Zaanstreek” en in een te Zaandam gevestigd eigen fonds van uurloonaarbeiders waarvan de leden waarschijnlijk wel voor $\frac{7}{8}$ bij de leden van „De Zaanstreek” werken.

	Gemiddeld per ziektegeval uitgekeerd bedrag:	„De Zaanstreek”	„Hulp bij ziekte”
gemiddeld in 1907—13	—	—	f 26,—
1914	f 13,50	—	„ 17,—
1915	„ 15,50	—	„ 23,—
1916	„ 15,50	—	„ 16,—
1917	„ 17,—	—	„ 27,—
1918	„ 26,—	—	„ 17,—
1919	„ 43,—	—	„ 19,—

Verdwijnt de onzekerheid, dan zal het voor de eigen

fondsen een groote verlichting zijn en dan zal hun ontwikkeling niet op zich laten wachten.

Het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek, dat van de laatste tot stand gekomen collectieve arbeidscontracten elke maand den voornaamsten inhoud vermeldt, gaf in de October-aflevering onverwachts een „Overzicht” van de bestaande contracten. Reeds sinds lang was op het publiceeren van een statistiek der C. A. bij het Bureau van meerdere zijden aangedrongen. Jammer, dat dit „Overzicht”, zie blz. 166 vgg., alleen op het gegeven „uitkeering van loon bij ziekte” betrekking heeft; dat het dus blijkbaar onder den indruk van de in gang zijnde beweging is opgesteld.

Wanneer men de collectieve contracten, gepubliceerd in een reeks afleveringen, op dit gegeven excerpert krijgt men deze verhoudingen wat den duur der uitkeering betreft.

In het tijdvak van:	Aantal C. A. met een maximum duur van:		
	Minder dan 13 weken	13 weken of meer, maar minder dan 26 weken	26 weken of langer
Aug.—Dec. 1917	34	25	5
1e kwartaal 1919	54	9	3
1e „ 1920	34	21	8

De gevallen van 26 weken maken aldus 8 pCt. van het totaal uit.

Het bedoelde „Overzicht” geeft deze cijfers:

Maximum duur der uitkeering per jaar:			
6 weken	13 weken	26 weken	en langer
172	238	94	—

Dan zou dus de laatste groep op een totaal van 504 ongeveer 20 pCt. uitmaken.

De toelichting zegt, dat bij de indeeling der contracten, daar waar een maximum duur genoemd is zonder meer, aangenomen werd, dat een „maximum-per-jaar” bedoeld is. Dit lijkt mij niet juist gezien. In de reglementen der ziekenfondsen staat altijd de beperking per geval op den voorgrond; zoo zal het ook wel in de collectieve arbeidscontracten zijn.

Verder leest men, op blz. 146: „was in een C. A. bepaald, dat de uitkeering plaats moest hebben gedurende een zeker aantal weken, en dat gedurende een zekeren tijd achtereen wederom gearbeid moet zijn, vóórdat opnieuw recht op uitkeering zou kunnen ontstaan, dan is het maximum aantal weken per jaar berekend, dat de uitkeering zou kunnen worden genoten. Gesteld dus, dat na 8 weken uitkeering minstens 8 weken gearbeid moest zijn vóórdat opnieuw ziekengeld zou worden uitgekeerd, dan is de maximum-duur der uitkeering berekend op „26 weken per jaar”. Met alle respect zou men deze voorstelling toch ook een geheel ongebruikelijke willen noemen. Het verschil is groot tusschen een contract, als in het voorbeeld genoemd, en een ander contract, dat recht geeft, om gedurende 26 weken achtereen te trekken.

De lezer van het Maandschrift is dus genoodzaakt, op de woorden „maximum . . . per jaar” te letten; en doet hij dit niet, dan geeft het Overzicht een geflatteerde voorstelling van hetgeen door de collectieve arbeidscontracten tot dusverre is tot stand gebracht. Het schijnt echter, dat in den voorloopigen opzet, van vakvereenigingscentralen en werkgeversorganisaties inderdaad gesproken is van een maximum-duur-per-jaar van 26 weken. Dat dit dan geheel iets anders is dan de 26 weken van de wet-Talma en van de reglementen der eigen fondsen, staat vast.

Wat den financieelen grondslag aangaat, dient deze vraag gesteld te worden: naar welk stelsel zal de ziekteverzekering, in de door Centraal Beheer gedachte organisatie belichaamd, hare premien heffen? Zal het geschieden naar het Becher-stelsel¹⁾; dan wel

¹⁾ Naar Thomas Becher zoo genoemd, die het het eerst voor lokale ziekenfondsen in Engeland toepaste omstreeks het jaar 1823; zie mijn „Ziekteverzekering en Werklieden Ziekenfondsen in Nederland”, blz. 13.

z66, dat alleen maar voor het oogenblik het evenwicht gevonden wordt en er op gerekend wordt, dat in de toekomst de getalsverhouding van oudere leden en jongere leden dezelfde zal blijven, als zij thans is? Het is duidelijk, dat het wezenlijk en duurzaam evenwicht afhankelijk is van de vervulling dier voorwaarde. Mijns inziens is voor een naar beroepen georganiseerde ziekteverzekering, als die van Centraal Beheer, dit systeem niet voldoende; maar is het Becher-stelsel noodig. Alleen dit brengt mee, dat het evenwicht onafhankelijk is van de getalsverhoudingen. De mogelijkheid bestaat immers, dat in een bedrijf andere tijden een groote vermindering van het aantal arbeiders meebrengen zullen. Geschiedt dit, dan zal daar jarenlang voortgewerkt worden met een staf van oude arbeiders, terwijl jonge arbeiders zich niet meer tot die industrie wenden. Het gevolg zal zijn, dat ook in het ziekenfonds van die industrie een groote verandering wordt teweeggebracht, een groote verzwaring van lasten. Het fonds zal onmogelijk daartegen bestand zijn, tenzij er geheel overeenkomstig het Becher-stelsel reserve gevormd is. De geschiedenis houdt een waarschuwing in. Treffend juist lijkt mij de beschrijving van den achteruitgang van vele ziekenfondsen in de XVIIe en XVIIIe eeuw, die Mej. Dr. Timmer gegeven heeft¹⁾; door haar wordt een rechtstreeksch verband aangenomen tusschen den in die eeuwen zoo fataal dikwijls ingetreden achteruitgang van een bepaald bedrijf en de financieele moeilijkheden van zoo menig ziekenfonds (knechtsbos), dat zijn leden in zulk een bedrijf recruteerde.

Voor een overheidsziekenkas, een ziekenkas, monopolie van den Raad van Arbeid, bestaat de noodzakelijkheid niet. Zij kan volstaan met het evenwicht daar te stellen tusschen de uitgaven en de inkomsten van het heden.

Voor een territoriaal georganiseerde ziekteverzekering biedt het Becher-stelsel zeker groote praktische voordeelen in de toepassing; voordeelen voor welke onze ziekenfondsen niet blind zijn, daar een toenemend aantal het adopteert, nu eenmaal de aandacht daarop is gevestigd.

* * *

Het gezegde samenvattend, worde hier de wensch uitgesproken, dat de Wetgevende Macht aan het Nederlandsche ziekenfondswezen, zooals het gegroeid is, haar vertrouwen schenke. Het zal voor groote ontwikkeling vatbaar blijken, wanneer eenmaal de tooverban van de wet-Talma opgeheven is. Het zal zichzelf redde; al valt voor den wetgever nuttig werk te verrichten, door maatregelen, die bevorderen kunnen, dat het zich snel tot hooger peil verheft. Maar in geen geval werke de Wetgever er toe mede, dat deze beweging, zoo onverwacht ontstaan, de bestaande uitkeeringsfondsen bij ziekte helpt ombrengen.

W. ELINK SCHURMAN.

's-Gravenhage, 10 December 1920.

DE 8-URIGE WERKDAG OP ZEE VOOR HET DEK- EN CIVIEL PERSONEEL.

Uit de onjuistheid van berichten in verschillende bladen omtrent de internationale bemoeiingen tot regeling van den arbeidstijd der zeelieden, blijkt de noodzakelijkheid, dat een duidelijk beeld gegeven wordt van den stand van zaken. Ik wil daarom hieronder een overzicht geven van de tot nu toe aangevane pogingen om tot een internationale regeling van deze materie te komen en daarna het standpunt uiteen te zetten, dat het meerendeel der Nederlandsche reeders hieromtrent inneemt.

Bij het vredesverdrag van Versailles is gesticht een organisatie, waarvan alle leden van den Volkenbond deel uitmaken ter bevordering van de sociale recht-

¹⁾ „Knechtsgilden en knechtsbossen. Arbeidersverzekering in vroeger tijden”; hoofdstuk „Conclusies”, blz. 206.

vaardigheid door internationale verbetering der arbeidsvoorwaarden, o.a. door regeling van den arbeidstijd. De artikelen 387—426 van het Verdrag regelen deze organisatie. Zij bestaat uit een conferentie, die ten minste eenmaal per jaar bijeenkomt en een bureau, dat onder toezicht van een Raad staat en gevestigd is in de plaats, waar de Volkenbond zijn zetel heeft.

Belangrijk is Artikel 205. Dit bepaalt, dat de besluiten der conferentie kunnen zijn voorstellen voor nationale wettelijke regeling door de leden of een ontwerp voor een internationaal verdrag, welke in beide gevallen een meerderheid eischen van $\frac{2}{3}$ der uitgebrachte stemmen.

Verder werd bepaald, dat de eerste bijeenkomst der conferentie in October 1919 moest plaats hebben, terwijl in een aanhangsel bij artikel 426 als plaats dezer bijeenkomst Washington werd aangewezen.

Artikel 427 geeft de voornaamste beginselen aan, die de conferentie tot grondslag moeten dienen en noemt daarbij als No. 4 „the adoption of an eight hours day or a fortyeight hours week as a standard to be aimed at, where it has not already been obtained.”

Deze eerste Conferentie is te Washington gehouden van 29 October tot 29 November 1919. Aangenomen werd o.a. een ontwerpverdrag, dat in Artikel 2 allen industrieelen arbeid beperkt tot 8 uur per dag of 48 uur per week, terwijl Artikel 1 bepaalt, dat onder industrieelen arbeid ook het transport te water valt.

Bedacht op de bijzondere moeilijkheden, die aan de regeling van den arbeidstijd der zeelieden zijn verbonden, heeft men hieraan echter de woorden toegevoegd:

„The provisions relative to transport by sea and on inland waterways shall be determined by a special conference dealing with employment at sea and on inland waterways.”

Deze conferentie werd 15 Juni tot 10 Juli 1920 te Genua gehouden.

Het voornaamste punt van de uitgebreide agenda was ook hier de regeling van den arbeidstijd op zee.

Een groot deel van de besprekingen werd eerst ingenomen door de discussies over de beteekenis van het besluit van Washington. Aan de eene zijde stonden zij, die de bevoegdheid van de Conferentie te Genua opgaven. Aan deze zijde schaarde zich de Nederlandsche regeeringsafgevaardigde, Mgr. Nolens, die zeer duidelijk uitsprak, dat hij deze Conferentie gebonden achtte aan Artikel 427 van het Vredesverdrag en aan het bovengenoemde besluit van Washington. Hij meende daarom, dat het besluit tot invoering van den 8-urigen werkdag voor de zeelieden reeds was genomen en thans alleen over de uitvoering daarvan kon worden beraadslaagd. Daarentegen stonden zij, die op grond der boven geciteerde woorden van het besluit van Washington meenden, dat men in Genua nog volledige vrijheid had om den 8-urigen werkdag in te voeren of te verwerpen. Aan deze zijde stonden o.a. de Engelsche en Noorsche reedersafgevaardigden en de Engelsche regeeringsgedelegeerden. De laatsten onder de toevoeging, dat zij de bedoelde arbeidsbeperking als ideaal nastrevenswaard achten. Hoewel de vergadering ter zake niet tot een bepaalde uitspraak kwam, behaalde practisch de tweede zienswijze de overwinning, daar het ontwerp, dat ten slotte deze materie zou regelen verworpen werd.

Gaan wij nu over tot de verdere beraadslagingen omtrent de regeling van den arbeidstijd aan boord.

Na een uitgebreide en dikwijls moeilijk te volgen gedachtenwisseling kwam men als eindresultaat tot een afgerond voorstel, dat in eindstemming gebracht werd.

De voornaamste bepalingen van dit voorstel, en op deze wil ik in het bijzonder de aandacht vestigen, zijn de volgende:

Art. 2. The working hours of all persons without dis-

tion of nationality or race, employed on board any vessel, excluding masters and supervising officers who do not keep a watch, shall be limited either to eight hours in the day or to forty-eight hours in the week or to a maximum not exceeding eight hours in the day or forty-eight hours in the week for periods of time other than a week, subject to the provisions and exceptions contained in the following Articles.

Art. 3. On mechanically propelled vessels of 2000 tons gross and over, the working hours at sea shall not exceed 48 hours *per week* for all ratings. Work on Sunday shall be continued by the crew, who will receive compensatory rest or remuneration, unless extra hands have been shipped for the purpose of providing one day's rest in seven for the whole crew.

On these vessels when in port, the working hours for all ratings shall not exceed forty-eight per week or a less number where already in force, subject to regulations which may be made in each country limiting the working hours on its own ships in port, provided that such regulations shall not allow more working hours than those fixed for industrial undertakings on shore by the Draft Convention on hours of work adopted by the International Labour Conference at Washington in November, 1919.

Overtime which may be ordered by the master on arrival and sailing days, or for other necessity, not including overtime ordered by reason of the circumstances described in paragraph (a) of Article 8 of this Convention, shall not exceed fourteen hours per week or sixty hours per month; and extra hours worked shall be paid for, or shall be compensated by time off.

On such vessels the three watch system shall be maintained in the deck engine-room departments, where the nature of the work is such as to require a system of work by watches.

Art. 4. The manner, in which the principles laid down in this Convention for mechanically propelled vessels of 2000 tons gross and over are to be applied, shall be determined by regulations made after consultation with organisations of shipowners and organisations of seamen in each country.

Art. 8. a) The limit of working hours provided for in this Convention may be exceeded in the following circumstances, of which the master shall be the sole judge:

1. when the safety of the vessel, or of the life of any person on board, is threatened by fog, stranding, fire, or other emergency, or

2. when it is necessary for the salvage of another vessel, or for the purpose of saving life.

b) The limit of working hours provided for in this Convention may also be exceeded when, as a result of sickness or physical injury or *force majeure* during the course of the voyage, the crew of the ship has been reduced and cannot be completed immediately by the engagement of other seamen.

Reeds dadelijk springt de verregaande strekking van het voorstel in het oog.

Het voorstel mocht niet de vereischte meerderheid van $\frac{2}{3}$ der uitgebrachte stemmen vinden, daar het resultaat der stemming was 48 vóór en 25 tegen, zoodat één stem teveel *tegen* was uitgebracht.

Tegen stemden de regeeringsafgevaardigden van verscheidene belangrijke zeevarende mogendheden (Engeland, Noorwegen en Japan); vooral merkwaardig is, dat van de *reedersafgevaardigden* alleen vóórstemden die van Argentinië, Frankrijk en Nederland, van welke Frankrijk reeds een wet heeft van gelijke strekking. Tegen stemden dus o.a. de reeders van Engeland, Japan, Duitschland, Italië en 3 Scandinavische rijken.

Deze wel wat lange toelichting is noodig om te komen tot het doel van het overzicht en wel de uiteenzetting van het standpunt van de Nederlandsche reeders.

Het zou onjuist zijn uit het feit, dat hun afgevaardigde te Genua vóór het *ontwerpverdrag*, dat den 8-urigen arbeidsdag zou invoeren, stemde, af te leiden, dat dit ontwerp de sympathie der Nederlandsche reeders had. Dat ook de heer Nijgh op sociale gronden den 8-urigen arbeidsdag voor dek- en civielpersoneel onnoodig vindt, bleek wel uit het feit, dat hij te Genua tot driemaal toe bij de artikelsgewijze stemmingen tegen den 8-urendag stemde. Zijn stem vóór

het ontwerp is dan ook uit andere motieven te verklaren.

Het overgrootste deel der Nederlandsche reeders is *tegen het voorstel*.

Ongetwijfeld is op de tegenwoordige regeling van den arbeidstijd aan boord veel aan te merken. Deze brengt immers op de meeste schepen voor het dekpersoneel afwisselend den 10- en 14-urigen arbeidsdag, zonder dat een voldoende onafgebroken rusttijd wordt gegeven. Voor het civielpersoneel zijn de werktijden nog langer, vooral op de groote passagiersschepen, waar arbeidsdagen van 17 uur voorkomen, zij het ten deele overeenkomstig den wensch der betrokkenen zelf, omdat met het oog op het nu eenmaal niet te vermijden foonstelsel de bedienden zelf wenschen, dat zooveel mogelijk passagiers door een hunner bediend worden, ook omdat veelal op de uitreis met veel, op de thuisreis met minder passagiers gevaren wordt of wel omdat de behuizingsquaestie aan boord veelal moeilijk, zoo niet onoverkomelijk is.

Een verbetering van den bestaanden toestand is noodig en mogelijk b.v. in den trant van het voorstel, dat door de Engelsche Joint Committee of Hours of Employment is voorgesteld, in het rapport in Mei van dit jaar door haar aan de National Maritime Board uitgebracht. Hierin wordt voorgesteld een 3-wachtenstelsel voor het dekpersoneel met een 64-urige arbeidsweek (5 dagen van 8 en 2 van 12 uur), waardoor een ieder een dagelijksche *onafgebroken* rust krijgt van 8 uur en des namiddags 2 ploegen beschikbaar zijn voor werkzaamheden.

Het machinepersoneel heeft reeds in verband met den zwaarderden arbeid den 8-urigen werkdag.

Voor het civielpersoneel is te streven naar een 70-urige arbeidsweek (7 maal 10 uur), hoewel ook dit moeilijkheden met zich brengen zal. Een dergelijke regeling zou in te voeren zijn en is beter dan het Fransche stelsel, dat in schijn het beginsel van den 8-urigen dag huldigt, maar door een stelsel van compensaties in geld of vrijen tijd voor overwerk praktisch veel langer arbeidstijd toelaat.

Willen de reeders dus gaarne streven naar een betere regeling van den arbeidstijd aan boord voor het dek- en civielpersoneel, een zoo strenge doorvoering van een 8-urendag als in Genua is voorgesteld, is economisch onjuist en sociaal onnoodig. Sociaal onnoodig omdat de matroos aan dek lichten en niet intensieven arbeid heeft, economisch onjuist, omdat op ongezonde wijze het bedrijf overladen zou worden met een te groot aantal werknemers. Het is daarom begrijpelijk, dat in alle besprekingen, die over dit belangrijk onderwerp in leidende reederskringen gevoerd zijn, men zich met kracht verzet heeft tegen den voorgestelden 8-urigen werkdag voor *alle* zeelieden en het standpunt heeft ingenomen, dat men zelf niet de verantwoordelijkheid van een maatregel wil dragen, die niet is een noodzakelijk sociaal belang voor de werknemers en voor een gezonde economische ontwikkeling van dit voor ons land bij uitstek nationale bedrijf een groot gevaar zou zijn.

Het verluidd, dat onze regeering onafhankelijk van een internationalen maatregel aan de Nederlandsche gemeenschap den 8-urigen werkdag ter zee voor het geheele opvarende personeel ter zee wettelijk wil voorschrijven; laat *zij* die verantwoording aanvaarden, de reeders doen dit niet.

D. HUDIG L.Jzn.

Amsterdam.

(Het is jammer, dat de schrijver niet nader ingaat op de motieven, die den heer Nijgh te Genua hebben bewogen voor het geheele ontwerp te stemmen, nadat hij bij enkele bepaalde artikelen tegengestemd had. Het ligt niet op onzen weg zulks te doen. Wij zouden echter de vraag willen stellen, of men niet, ook al ziet men op zichzelf de volstrekke noodzakelijkheid van een bepaalden maatregel niet in en kan men zich ook wat de uitwerking betreft, met onderdeelen niet ten volle vereenigen, toch voorstander kan zijn van

het tot stand komen eener internationale regeling, waarin dit beginsel is verwerkt. Het internationale karakter van een conventie, mits voldoende gewaarborgd, kan nadeelen aan een bepaalden maatregel verbonden geheel of grootendeels opheffen en bovendien andere, grootere nadeelen voorkomen, die uit het niet tot stand komen eener dusdanige conventie wellicht zouden kunnen voortvloeien. Men zie mede in dit verband de artikelen van Mr. J. Nolen op blz. 626 en 647 van dezen jaargang. — Red.l.

VERTEREN VAN KAPITAAL.

In het nummer der „Econ.-Stat. Ber.” van 1 December behandelde H. M. H. de belangrijke kwestie van afschrijvingen op goederen, machinerieën, enz. bij de veranderde waarde van het geld.

De heer H. M. H. meent, dat Prof. Volmer daarover het eerst geschreven heeft bij de bespreking van de oorlogswinstbelasting in dit blad, in Februari 1917. Is dat wel juist? Prof. Volmer behandelde toen een kwestie, die reeds vele malen behandeld was: den prijs waarop men voorraden bij *wisselende* marktwaarde moest taxeren, bij marktwaarden, die met vraag en aanbod van de goederen wisselen.

Maar de zaak, die thans zoo ernstig de aandacht vraagt en waarop tot mijn genoegen ook uw blad thans wijst, is een andere. Hoe moet met de gedaalde waarde van het geld, die ieder als een zeer zeker lange tijden blijvende beschouwt, bij de bepaling van de winst, dat is bij de bepaling van wat niet als inkomen verteerd mag worden, *wil men het kapitaal intact houden*, rekening worden gehouden?

Het verschil blijkt hieruit, dat Prof. Volmer op nieuwe dure werktuigen ineens zooveel wilde doen reserveeren uit de winst, dat de werktuigen voor de gelden waarvoor zij in 1914 gekocht konden worden te boek zouden komen te staan. Terwijl, neemt men voorloopig een blijvende verminderde waarde van het geld aan, logisch is. voor onze oude werktuigen zooveel te reserveeren uit de winst, dat men, als de oude versleten zijn, uit de reserveeringen gelijkwaardige nieuwe kan kopen en dus het werkelijke kapitaal, gemeten niet in verkleinde maar in de oude geldmaat, intact houdt.

Doet men dat niet, doet ons volk dat op groote schaal niet, dan teert ons volk zijn kapitaal in, verteert meer dan het mag verteren, en maakt de helling die naar hooge prijzen doet afglijden — vergeef de vreemde beeldspraak — scherper. Ik heb in het „Handelsblad” herhaaldelijk op dit gevaar gewezen en daar de heer H. M. H. de „Frankfurter Zeitung” aanhaalt, meen ik ook even het Nederlandsch dagblad te mogen noemen, zij het slechts omdat het een aanleiding is er op te wijzen, dat vele handelslieden en fabrikanten volkomen ter goeder trouw hun kapitaal gedeeltelijk verteren en door te groote uitgaven aldus de duurte vergrooten en het economisch herstel van ons land bemoeilijken.

Is de zaak niet zoo ernstig, dat ik gerechtigd ben iets aan te halen uit het artikel „Geld... en geld” in het „Handelsblad” van 26 Maart l.l., uit het artikel dat lang vóór Professor Prion in de „Frankfurter Zeitung” de kwestie van balans en geldswaarde verder bekeek, de aandacht van Nederlandsche kooplieden, fabrikanten en accountants op deze kwestie vestigde?

„Men denke zich eens dat niet de waardemeter, maar een andere maat, de gewichtsmaat b.v., geleidelijk kleiner was geworden. En dat men hoeveelheden handelswaar van thans in kilogrammen, die minder dan een pond zijn, ging vergelijken met hoeveelheden, vroeger in de oude echte kilogrammen gemeten. Of dat iemand die jaarlijks recht had op een vastgestelde hoeveelheid kilogrammen, thans een zelfde hoeveelheid ponden, die K.G. genoemd werden, ontving. En als dan dat slinken geleidelijk was gegaan — hoe scheef zou dan steeds elke vergelijking van in gewicht gemeten hoeveelheden, in verschillende tijden zijn!”

„Toch is het zoo en niet anders geweest met onzen waardemeter. En het is volkomen onmogelijk voor den gemid-

delden burger, om buiten die vergelijkingen te blijven en steeds te blijven realiseeren: die waardemeter is veranderd, ik kan niets meer vergelijken.”

„Dat dit voor een koopman of industrieel nadeelige gevolgen kan hebben, is met een enkel voorbeeld duidelijk te maken. Stel, een industrieel heeft een machine, die hem enkele jaren geleden f 10.000,— gekost heeft. Ervaring heeft hem geleerd, dat zulk een machine 10 jaar mede kan, dat dus elk jaar $\frac{1}{10}$ van de machine verslijt, dat hij de machine in 10 jaar moet afschrijven. In zijn boeken staat, dat de machine in den ouden waardemeter f 10.000,— heeft gekost — als hij elk jaar f 1.000,— er op afschrijft, is hij dus, volgens alle oude en orthodoxe redeneeringen, klaar. Maar... hij heeft geen rekening gehouden met de daling van den waardemeter! Want hij bezit niet f 10.000, maar een machine. En elk jaar verliest hij dus door slijtage niet f 1.000,— maar $\frac{1}{10}$ van een machine. En dus moet hij uit zijn winst reserveeren een som gelijk aan de waarde van $\frac{1}{10}$ van zijn machine, om hem in staat te stellen, een nieuwe machine te kopen. Aan dat geld heeft hij slechts iets als een middel om een machine te kopen. Maar een dergelijke machine kost niet meer f 10.000, maar f 25.000.

„Afschrijven?” Ja... afschrijven, dat gaat niet. Want in de boeken van zijn zaak, die over jaren loopen, worden als gelijkwaardige zaken behandeld guldens van 1914, van 1915 en '16 en '17 en '18 en '19 en '20. En al die guldens, al die papieren guldens, hebben een verschillende, een steeds dalende waarde. De moeilijkheid is, dat niet eens precies kan vastgesteld worden hoe groot de waarde elk jaar is. Anders kon men nog herleiden en vaststellen.”

„Hoe mal en onverstandig de koopman handelt, die niet volgens de werkelijke waarde afschrijft, is duidelijk, — hij kan voor zijn afschrijvingsgelden geen nieuwe machine kopen. En de aandeelhouders zullen hun bezit, hun kapitaal, voor zoover dat niet uit f 10.000, maar uit een machine bestond, gedeeltelijk hebben zien verdwijnen. Indien ulweer niet de waardemaat, maar de gewichtsmaat in grootte gedaald was, zou de zaak belachelijk duidelijk zijn: een koopman die in kilogrammen van één kilogram uit vroeger geleverde voorraden afleverde, zoals van de machine elk jaar $\frac{1}{10}$ wordt „afgeleverd” aan de klanten en zijn voorraad op peil dacht te houden door met hetzelfde aantal kilogrammen van één pond den voorraad aan te vullen, zou door iedereen als niet goed wijs beschouwd worden. En toch is dat waarlijk bij afschrijvingen geen uitzondering, maar regel.”

Ik acht het zoo wenschelijk deze woorden nog eens te herhalen, wijl de heer H. M. H. de zaak toch niet geheel juist stelt, in het door mij zoo gewaardeerde artikel. De heer H. M. H. zegt:

„De nieuw geschapen koopkracht, die het economisch leven in andere banen dan vóór den oorlog leidde, heeft de hoeveelheid goederen verminderd en tot prijsstijging geleid, zoodat het niet mogelijk is zonder vermogen in te teren op denzelfden levensstandaard te blijven. Het streven der arbeiders hun reëel loon te handhaven moest de prijsstijging versterken en gaat met voortdurende intèring van het ondernemingsvermogen gepaard. Dit is mogelijk door de tendens die het beheer van de onderneming kenmerkt n.l. dat de toeneming van het kapitaal in geldeenheden aan het einde van het bedrijfsproces als winst beschouwd wordt. Een deel van de bedragen, die voor afschrijvingen gebezigd moesten worden, wordt als loon uitbetaald, de rest dient voor „reservevorming” of dividend.”

„Inflatieafschrijvingen zijn dus slechts ten deele mogelijk.”

„Er zijn echter ondernemingen, die wel de geheele inflatie bij de afschrijvingen in aanmerking kunnen nemen. Dit zijn de ondernemingen, die niet passief in het inflatieproces stonden; door nieuwe afzetgebieden, nieuwe commercieele en technische organisatie konden deze ondernemingen prospereeren. In deze richting is ook een aanvulling van het goederentekort te zoeken. Resultaat van de onderzoeking is, dat groote afschrijvingen wenschelijk zijn, doch dat de verschillende gevallen afzonderlijk behandeld moeten worden.”

Is niet de eisch, die men aan koopmansboeken stellen moet, dat, indien er verlies is, indien men geen uitkeering kan doen zonder „op kapitaal in te teren”, dit uit de boeken moet blijken? En door de onvoldoende reserveeringen en afschrijvingen blijkt het niet uit de boeken. Het is mij een raadsel, dat de Nederlandsche accountants zich niet gezamenlijk beijverd hebben om dat de kooplieden aan te toonen en dat ook H. M. H. hier het als iets eenvoudigs aanneemt, dat

eën koopman „winst” verteert, die een deel van zijn kapitaal is. De heer H. M. H. zegt, dat het niet mogelijk is zonder vermogen in te teren op denzelfden levensstandaard te blijven, en laat kalmweg de consequentie trekken, dan moet men maar vermogen intèren. Neen, dan moet men den levensstandaard verminderen. En de laksheid en sleur in onze koopmansboeken, om met de waardedaling van het geld geen rekening te houden, bevordert het kiezen van de verkeerde oplossing: het intèren op vermogen in plaats van het verminderen van den levensstandaard.

Indien er zaken zijn, die slechts kunnen bestaan — voor hoelang? — door op hun vermogen in te teren en men acht het gewenscht op dien voet het bedrijf voort te zetten, dan behoort dat uit de boeken te blijken. Ik houd vol, dat honderden kooplieden en fabrikanten thans boven hun inkomen leven, hun kapitaal intèren, omdat zij, hun eigen boeken niet begrijpen en de volkomen onvoldoende afschrijvingen hen in een fictieve winst doen gelooven. En ik zou het op hoogen prijs stellen als H. M. H. en uw tijdschrift zouden willen medehelpen om dat hoogst ernstige euvel te bestrijden. En de stelling hielpen verdedigen: afschrijvingen (reserveeringen) behooren niet volgens aanschaffingsboekprijzen van de bezittingen te geschieden, maar volgens werkelijke waardevermindering van het bezit en prijzen van den dag.

A. G. BOISSEVAIN.

ENGELAND EN PERZIË.

In mijn vorig artikel heb ik de positie van Engeland in het Midden-Oosten, zoowel wat Mesopotamië en Afghanistan als wat Perzië betreft in het algemeen behandeld.

Thans wil ik de rede van Lord Curzon, met de vermelding waarvan ik de vorige maal eindigde, in het bijzonder behandelen, zoowel omdat daarin meer speciaal van de Perzische quaestie sprake is, als wegens de meer algemeene strekking van die rede.

Bij de beoordeeling daarvan ga ik uit van het beginsel, dat, welke voorkeur voor de eene of andere mogendheid men ook moge gevoelen, het behoud van den vrede in West-Azië, en derhalve ook dat van een zeer krachtig, of zoo krachtig mogelijk, Britsch bewind, overal waar dat thans gevestigd is, voor ons beschavings-geheel, in de eerste plaats uit een economisch oogpunt, van het grootste belang is: Ik kan mij voorstellen, dat menig Duitscher of Duitschgezinde, alle moeilijkheden die Engeland in Indië en West-Azië ervaart, met „Schadenfreude” zou begroeten. Maar voor kooplieden is een geregelde productie van grondstoffen en fabrikaten en de geregelde uitwisseling daarvan de basis van hun bestaan en het is dus in hun belang, dat overal zooveel mogelijk orde heerscht.

* * *

Wat in de eerste plaats ten zeerste de aandacht verdient in Curzon's rede is zijn bericht over de houding van den Russischen kolonel Starosselsky, die bevel voerde over de Kozakkenbrigade te Teheran. Ik moet beginnen te vermelden wat die brigade eigenlijk was en betekende. In de eerste plaats waren de Kozakken geen Kozakken, maar Perzen, gerecrueteerd uit de bevolking en aangevoerd door Russische officieren. Ook deze waren geen Kozakken, maar Russen. Allen echter droegen Kozakken-uniformen, en vandaar hun naam. De brigade werd in 1882 opgericht door Nasiruddin Sjah of door zijne Russische raadgevers en het kader werd den Sjah door Rusland geleend. Zij diende den Sjah, als protectie tegen zijne onderdanen voor het geval dezen genoeg mochten krijgen van de knevelary en de wreedheden in zijn naam en op zijn bevel gepleegd. Tegelijkertijd was zij een werktuig in de hand der Russen voor intriges en onderdrukking en voor het overwegen van hun invloed te Teheran. De brigade heette te bestaan uit 1500 à 1600 man, maar veelal was het totaal eenige honderden minder. Alle traktementen, ook die der officieren, werden door de Per-

zische regeering betaald en geleidelijk werd het totaal naar willekeur door den commandant verhoogd met „buitengewone onkosten”, „kosten van expedities”, enz. en de regeering durfde niet weigeren, zoodat de brigade voor den Russischen commandant een rijke bron van inkomsten werd. Natuurlijk werd hij daarmee geholpen door het Russische gezantschap, de Russische Bank en corrupte Perzische ambtenaren. Men kan zich voorstellen, welke bedragen op deze wijze zoek raakten en in Russische en Perzische zaken terecht kwamen. De Perzische regeering, die steeds in geldnood verkeerde, leende van Rusland wat zij noodig had, en Rusland kon vrijgevig zijn van de te Parijs en Amsterdam gesloten leeningen. De brigade is tot voor korten tijd in wezen gebleven. Toen de Amerikaan Schuster, ongeveer 10 jaren geleden te Teheran belast was met de reorganisatie der Perzische financiën weigerde hij aan de eischen van den Russischen bevelhebber te voldoen en Schuster's val in 1912 zal ook hieraan wel te wijten zijn.

Na Schuster's vertrek werd de brigade zeer uitgebreid en telde in het begin van dit jaar 7856 soldaten, 66 Russische onderofficieren, 202 Perzische officieren en 56 Russische officieren. De totale jaarlijksche uitgaven bedroegen ongeveer f 10 à f 12.000.000, waarvan in den laatsten tijd Engeland het grootste deel betaalde.

De Kozakkenbrigade stond sedert de nederlaag van Denikiñ en den val van Bakoe en de agressieve houding der Bolsjewisten onder verdenking, op de hand van deze laatsten te zijn, en dit is nu, naar Curzon mededeelt, inderdaad gebleken het geval te zijn. Terwijl toch de Brigade, naar het heette, bezig was de Bolsjewisten op den zuidelijken (Perzischen) oever der Caspische zee tegen te houden, vernam men plotseling, dat zij voor een zeer veel geringere Bolsjewistische troepenmacht overhaast teruggetrokken was en dat Starosselsky zich bezighield met een heftige anti-Britsche propaganda in Perzië, terwijl hij buitengewoon sterk verdacht werd van groote verduisteringen ten nadeele der Perzische Regeering. Dit, zooals reeds vermeld, was sedert tal van jaren de gewoonte, maar Starosselsky heeft het vermoedelijk wat al te bont gemaakt. Hij werd, zeide Curzon, mitsdien door den Sjah, die daarin zeer werd gesteund door generaal Ironside, bevelhebber der Britsche troepen in Noord-Perzië, ontslagen, en generaal Dickson werd bevelhebber der Kozakkenbrigade met een staf van Engelsche officieren.

Zooals ik vroeger heb opgemerkt, heeft men rekening te houden met de mogelijkheid dat het Bolsjewisme in een Russische nationalistische beweging verandert. Daarbij komt dat in Perzië iedere rechtgeaarde Rus, Bolsjewist of niet, vanzelf tegen den Britschen invloed gekant is, waarop alle berichten wijzen en hetgeen trouwens te verwachten was, want wie de Russen kent, weet dat zij over het algemeen alle niet-Russische Europeanen haten, deels uit nationaal gevoel, maar vooral uit afgunst en het bewustzijn van eigen minderwaardigheid vergeleken met de West-Europeanen. Zelfs een man als graaf Witte was van dit laatste dermate overtuigd, dat hij eens in een vergadering verklaarde geen enkelen Rus te kennen, die in staat zou zijn, een groote onderneming behoorlijk te drijven. Dat was natuurlijk overdreven want er bestaan wel degelijk Russen van groote begaafdheid, alleen vergete men niet dat percentsgewijze hun aantal uiterst gering is in vergelijking met dat bij andere rassen.

De overgang van de Kozakkenbrigade, die sedert 1882 in handen der Russen was geweest, naar de Britten, is een groot succes voor deze laatsten, en een duidelijk bewijs dat het Anglo-Russische Antagonisme nog steeds bestaat, en wel in acuterer vorm dan ooit te voren. Reeds den 24sten September 1919 wees ik in dit tijdschrift op de waarschijnlijkheid dat het Russische imperialisme „al zij het onder een geheel nieuwe firma en onder nieuwe leuzen” zou worden

voortgezet, en dat schijnt inderdaad vooralsnog het geval te zijn en zal wel het geval blijven tot het goud en de gestolen kostbaarheden, waarmede thans alles wat omkoopbaar is omgekocht wordt, op is. Reeds in Mei 11. publiceerde het semi-officieele blad „Iran” te Teheran artikelen, waarin betoogd werd, dat de leerstellingen van het Bolsjewisme sprekend gelijken op de zuivere leer van den Islam, en de moderne ontwikkeling vertegenwoordigen van het werk van den Profeet. Dit is natuurlijk onzin en de Perzische schrijver weet dat zeer goed. Hij betoogt dan verder, dat de Bolsjewisten spiritueele vrienden van Perzië zijn, maar dat het bestaan van het Anglo-Perzische agreement tweedracht baart en dat de aanwezigheid van Britsche troepen een gevaar voor het land is. Een ander blad zegt zonder op godsdienstige analogieën in te gaan ongeveer hetzelfde over het agreement. Klaarblijkelijk willen dus de nationalisten onder de Perzen gebruik maken van de macht der Bolsjewisten om de Britten te verdrijven, maar daardoor raken ze van den regen in den drop. Het tegen elkander uitspelen der beide invloeden was van ouds het middel waarmede de Perzische regeering gepoogd heeft zich staande te houden, en de nationalistn nemen het nu ook te baat. Op het oogenblik heeft, door de verengelsching der brigade, de Britsche invloed het pleit gewonnen. Want behalve de brigade heeft Engeland nog 3600 man in Noord-Perzië. In het begin van dit jaar was er bovendien in Zuid-Perzië nog een Britsche macht, *The South Persian Rifles*, ten getale van 5400 Perzische soldaten, 256 Britsche en Britsch-Indische onderofficieren, 190 Perzische officieren en 47 Britsche officieren. Nu verklaarde Lord Curzon wel in zijne rede: „So anxious were we to accelerate the time when Persia could stand alone, that we decided by stages to withdraw the whole of our forces from Southern Persia.” Maar hoeveel dier troepen feitelijk terug zijn getrokken, blijkt niet.

Lord Curzon verklaarde verder, dat wanneer de Britsche strijdkrachten in het N.W. na den val van Denikin de Bolsjewisten niet tegen gehouden hadden, deze naar Mesopotamië doorgebroken zouden zijn hetgeen allergevaarlijkste gevolgen had kunnen hebben.

Verder resumeerde Lord Curzon den toestand als volgt:

De toestand was daarom als volgt: Wat betreft de politieke zijde van de kwestie, hadden wij de Perzische Regeering medegedeeld, dat wij, door dit lange uitstel vermoeid, verwachtten dat de Medjiss bijeengeroepen zou worden in de volgende maand en dat het Anglo-Persian Agreement haar vóór het begin van het volgend jaar zou worden voorgelegd. Indien het Perzische Parlement het agreement aanvaardde, onder aanbrenging van de door hetzelfde aangegeven wijzigingen, zouden wij ons best doen, de Perzen door de moeilijkheden heen te helpen.

Ik moet bekennen, ging Lord Curzon voort, dat ik dat als den eenig mogelijken waarborg beschouw voor een voortdurende stabiliteit in Perzië, en ik kan mij nauwelijks een Perzische Regeering of een Perzisch parlement of groep van menschen voorstellen, die tot een andere oplossing zouden geraken. Voor het geval het agreement aanvaard wordt zal het door ons aan den Raad van den Volkenbond gezonden worden en de bepalingen, die zes maanden geleden bezig waren in werking te treden, zullen dan opnieuw van kracht worden. Indien anderzijds het Perzische parlement weigert, het agreement te aanvaarden, zal de Perzische Regeering haar eigen wegen gaan. Wij zullen dan ons best gedaan hebben, hen te helpen, en indien zij onwillig zijn onze hulp te aanvaarden, blijft de verantwoordelijkheid voor hen.

De militaire kant van het geval is deze: Het ontslag van den Russischen kolonel en zijn officieren verkregen hebbend, hebben wij tijdelijk de verantwoordelijkheid aanvaard over de organisatie van de Kozakkenbrigade op de wijze, zooals ik u dat heb beschreven, en op voorwaarde van terugbetaling van de kosten door de Perzische Regeering binnen niet te langen tijd. Dit is de eenige Perzische macht, beschikbaar voor de bescherming van de Noordelijke provincies en de N.W.-grens van Perzië en het is waarschijnlijk de eenige kracht, die de kern zal kunnen vormen van een nieuw Perzisch leger. Indien zij er in slaagt de

op haar rustende taak te vervullen, zullen we ons best gedaan hebben, om de Perzische Regeering in staat te stellen te ontsnappen aan den slag, dien de Bolsjewiki zoowel aan de hoofdstad als aan het nationale bestaan zouden willen toebrengen.

Wat onze eigen troepen te Kazvin betreft, hebben we de Perzische regeering duidelijk medegedeeld, dat zij niet vertrouwen moet op een tot in 't oneindige voortduren van onze bezetting in dat deel van het land en dat het ons verwonderen zal, indien we in staat zijn, onze militaire positie daar tot na het voorjaar te doen voortduren.¹⁾

De nieuwe Perzische regeering, ging Lord Curzon voort, was, naar hij geloofde, een van geavanceerd vrijzinnige neigingen. Zij had de sympathie en den steun van de Britsche Regeering genoten, omdat, hoe groot de moeilijkheden aan het regeeren verbonden hier ook waren, zij niet vergeten konden worden met die, welke zich voordeden in Oostersche landen, welke in een staat van innerlijke verwarring en zwakheid verkeerden als gevolg van den oorlog. Doch het bleef den Perzen overgelaten, den weg te kiezen, waarlangs het land zich in den volgorde zou bewegen. Indien zij de eerlijke uitvoering van het Anglo-Persian Agreement wilden, konden ze op ons rekenen, dat wij onze verplichtingen zouden nakomen. Indien zij er de voorkeur aan gaven hun eigen weg te gaan en op hun eigen krachten wilden vertrouwen, zouden wij hun geen enkelen hinderpaal in den weg kunnen leggen. De verantwoordelijkheid zou op hen en niet op ons rusten.

Hij hoopte, dat hij hunne lordschappen overtuigd had, dat in Perzië in geenerlei opzicht hoegenaamd van wild en roekeloos avonturieren sprake was, zooals de Regeering soms verweten was, doch dat in tegendeel, er een bezadigd en wel doordacht plan geweest was, in een toestand die voortdurend kaleidoscopische veranderingen vertoonde, om het probleem op te lossen op een manier, overeenkomstig niet zoozeer met de Britsche belangen, als wel rekening houdend met het voortduren van het nationale bestaan en de onafhankelijkheid van Perzië.

Hij maakte geen aanmerkingen op de verantwoordelijkheid, die men op zich had genomen en de groote uitgaven die het land had gedaan indien wij, in den chaos, die het heele Oosten bedreigde, een enkelen Mohamedaanschen Staat met groote tradities en die met Groot-Brittannië langdurige en vriendschappelijke betrekkingen had onderhouden, in staat zouden kunnen stellen, zijn integriteit, zijn grenzen en zijn onafhankelijkheid te handhaven. Doch er behoorde een wederzijdsche en niet een eenzijdige verplichting te bestaan, en indien Perzië onwillig of niet bij machte mocht zijn haar deel bij te dragen, zouden wij niet uit louter altruïsme alleen voort kunnen gaan. Aan Perzië bleef ten slotte de beslissing om, altijd dan met onze hulp en bijstand, een beslissing te nemen omtrent zijn lot. (Toelichtingen.)

Men kan hier moeilijk den indruk ontgaan, dat het voor Engeland allergevaarlijkst zou zijn, gehoor te geven aan den raad van Agha Khan. Want het is niet het Anglo-Perzische agreement hetwelk de Bolsjewisten naar Perzië heeft doen komen. Dat stuk dateert eerst van Augustus 1919. Maar reeds den 14en Jan. 1918 (volgens *The New Russia* van 3 Juni 1920 pp. 136 en 137) zond de commissaris voor Buitenlandsche Zaken te Petrograd een nota aan den Perzischen zaakgelastigde waarin werd verklaard, dat de Anglo-Russische overeenkomst van 1907 door de Soviet-reg. als vervallen werd beschouwd en dat zij bovendien als van nul en geener waarde beschouwde alle overeenkomsten voor en na dien tijd gemaakt, die op eenigerlei wijze een beperking van het recht der Perzen op een vrij en onafhankelijk bestaan inhielden. Daarmede verklaarde dus het nieuwe Rusland Perzië tot een soort van protectoraat. Bovendien was Bravin, de eenige diplomaat van het oude regime, die in dienst der Soviet-reg. was overgegaan, ongeveer tegelijkertijd tot Bolsjewistisch gezant te Teheran benoemd, waar hij 12 Januari 1918 aankwam. Hij begon onmiddellijk met revolutionnaire propaganda, zeer ten genoegen van Perzische nationalistn en democraten en hoewel de Perz.-reg. hem waarschuwde tegen een dergelijk optreden, leende zij toch het oor aan zijne verklaringen daar deze alle imperialisme, het Russische inclusief, aanvielen. Bravin verzekerde zijn goedgeloofigen Perzischen vrienden, dat Rusland sedert 1907 ten eenenmale

¹⁾ Het zal wel tot die verwondering komen.

onder den pernicieuzen invloed van Engeland had gehandeld, maar nu de Russische natie eenmaal de Britsche banden geslaakt had en van deze voorgedij was verlost, brandde zij van verlangen om hare Oostersche broeders van het vreemde juk te bevrijden. Op deze wijze ontstond er groote opwinding te Teheran en werden in 1918 aldaar verscheidene pro-Britsche Perzen vermoord. Tegelijkertijd verscheen een andere Bolsjewistische propagandist, Souritz, op de grenzen van Afghanistan en N.O.-Perzië, waar hij de bevolking heftig tegen Engeland opstookte.

Het is duidelijk, dat de Bolsjewistische actie lang begonnen was vóór het door Cox, den Britschen gezant te Teheran, te berde gebrachte en in Augustus 1919 geteekende agreement. Maar wat vooral duidelijk is, dat is wel dit: nooit is Rusland in Azië meer agressief en imperialistisch te werk gegaan dan thans, en nooit is het voor Engeland meer noodzakelijk geweest, ten einde in Indië orde en gezag te handhaven, te zorgen dat de grenslanden, en vooral Perzië, niet onder den noodlottigen invloed der Bolsjewisten geraken.

Die handhaving van orde en gezag onder 330 miljoen menschen in Indië is van een zóó overwegend economisch belang voor de wereld in haar geheel, dat het onbegrijpelijk mag heeten waarom sommige voorname bladen te Parijs zich tegen de Anglo-Perzische overeenkomst verklaren, die gekant is tegen de uitbreiding van de barbaarscheheid (Bolsjewisme toch beteekent niet anders) en gericht is op het behoud van het bestaande. Ook de heftige protesten van de *Times* en andere Engelsche bladen komen mij afkeurenswaardig voor. Immers, Perzië te regeeren volgens de overoude Oostersche methoden is geheel onmogelijk en zou een terugkeer tot anarchie beteekenen zooals zoo herhaaldelijk in 's lands geschiedenis geconstateerd is, en het geheel te gronde richten onder de Russische heerschappij der Bolsjewisten, die de rijke Noordelijke provincies willen berooven ten einde aan voedsel te komen. Er is geen mogelijkheid, tot geregelde toestanden en tot welvaart te geraken anders dan door — voor zoo kort mogelijken tijd — de in de „Agreement” neergelegde Britsche voorgedij aan te nemen. Tenzij in Engeland een geheel ander regime aan het bewind komt, of geweldige opstanden in Indië en Egypte de regeeringen te Delhi en Londen er toe dwingen, zal ongetwijfeld de Britsche regeering haar uiterste best doen, haren eenmaal verkregen invloed in Perzië met of zonder agreement te consolideeren. De overneming door Engeland van de Kozakkenbrigade schijnt in die richting te wijzen en daarmede beschikt zij over een belangrijke en zeer goed georganiseerde strijdmacht, waarbij nog komen de pl.m. 3600 man te Kaswin en de pl.m. 5000 man South Persian Rifles, zoodat men kan aannemen, dat op het moment de Britsche militaire occupatie van Perzië een voldongen feit is. Daarmede is aan het vooruitdringen der Bolsjewisten naar Indië voorloopig paal en perk gesteld. Hoe lang Engeland dit zal kunnen volhouden, moet worden afgewacht. Men wijst er wel op dat men *denkbeelden* op den duur met geweld niet buiten zijne grenzen kan houden en dat de Bolsjewistische leerstellingen toch niet door militaire cordons of politieken invloed zijn tegen te houden. Dat is volkomen juist, en de Britsche reg. weet dit zeer wel, alleen werken de Bolsjewisten volstrekt niet alleen met denkbeelden, maar ook met vliegtuigen, geweren en kanonnen, en hun doel is, hunne bureu zooveel mogelijk uit te plunderen en te gronde terichten. De Bolsjewistische denkbeelden zijn te zot om werkelijk buiten Rusland gehoor te vinden, en men heeft ze dus minder te vreezen dan hunne moordpartijen en plunder-expedities. Daarom zou het ten eenenmale onverantwoordelijk zijn zoo de Britsche regeering niet haar uiterste best deed, deze barbareu zooveel mogelijk van de grenzen van haar gebied verrijderd te houden en er Perzië, dat niet bij machte is

zichzelf te helpen, zooveel mogelijk tegen te beschermen.

H. DUNLOP.

Den Haag, Nov. 1920.

Naschrift.

MESOPOTAMIE.

De militaire occupatie van Perzië wordt voor Engeland zeer vergemakkelijkt door het bezit van de basis in Mesopotamië. Van uit Bassorah, dat gemakkelijk van uit zee door groote schepen bereikt wordt, voert de rivier naar Bagdad. Van die plaats is de karavaanroute naar Perzië via Kermanshah bruikbaar, omdat water veelvuldig voorkomt tot het Noorden, N.O. en N.W. van Perzië toe. Geheel anders is de route van Quetta (grens van Britsch-Indië) naar het Noorden. De spoorweg houdt te Quetta op en vandaar naar N. O. Perzië gaat de route door waterlooze en zeer omherbergzame streken. Ten einde in het N. O. militaire actie te kunnen voeren, heeft men langs ongeveer 1000 K.M. blokhuizen, bronnen en wegen gemaakt en het is onlangs gebleken, dat hieraan en aan de expeditie naar Meshed ongeveer £ 100.000.000 besteed is, hetgeen aanleiding tot scherpe critiek op het beleid heeft gegeven. Men heeft trouwens die uiterst kostbare verbindinglijn geheel opgegeven en al de gebouwen worden door de bevolking gesloopt. Te Meshed zelf schijnt nog een kleine Engelsche bezetting te zijn achtergebleven. Die zal thans ook wel via Teheran met de basis in Mesopotamië verbonden zijn.

Anderzijds is de occupatie van Perzië (wanneer men aanneemt dat dit land zelf buiten staat is zich te verdedigen) noodzakelijk om Mesopotamië en de daaromheen liggende gebieden te beschermen tegen Russische agressie, die zooals reeds vermeld, nog meer aanleiding tot ongerustheid geeft dan vroeger, ten eerste wegens het agressieve karakter van de Bolsjewisten en ten tweede wegens de waarschijnlijkheid van Duitsche co-operatie met hen, al behoeft die niet van officieelen aard te zijn.

Nu moet echter Mesopotamië, zoo verklaarde te Londen den 30en November l.l. Mr. Montagu, Secretary of State for India, in een openbare rede, door Engeland beschermd worden, omdat na den val van Turkije een mandaat over Mesopotamië aan Engeland verleend is. Engeland heeft derhalve wel degelijk de verplichting op zich genomen, Mesopotamië onder een behoorlijk bestuur te brengen nu het Turksche bewind verdwenen was. Men had den Arabieren beloofd dat men een Arabischen Staat onder een inlandsch regime zou grondvesten, een Staat die na verloop van tijd zijn plaats in den Volkenbond in zou nemen. Sir Percy Cox was er als Hooge Commissaris heen gezonden, en deze had er een nieuw provisioneel Arabisch regime ingesteld. Van de 11.829 personen bij de burgerlijke administratie waren er 8.569 uit het land zelf afkomstig en 2.216 uit de lagere rangen van de Indische diensten. Er waren ongeveer 1.000 Britsche geëmployeerden van alle rangen. Sommigen van de hoogste waren te werk gesteld bij de irrigatiewerken en de politie. De Turken hielden het land in handen met 14.000 soldaten, Engeland had er tijdelijk 100.000 „en totdat ons werk voltooid is zouden wij liever ik weet niet wat doen dan uit het land weg te loopen”, verklaarde Montagu. Dat leger werd nu geleidelijk verminderd en geremplaceerd door een Arabisch leger, dat men bezig was te vormen. Men had het Engelsche leger veel te groot genoemd, maar men verloor uit het oog dat het veel voor burgerlijke doeleinden gebruikt was. De voornaamste oorzaak van de troebelen in het land was gelegen in Rusland, waarvan de Regeering handelde als de vijand van alle beschaafde Staten in de geheele wereld. Hij hoopte dat als eenmaal een Arabisch zelfbestuur zou zijn ingesteld, men zich herinneren zou wat de Britsche civiele administratie voor Mesopotamië had gedaan tijdens de occupatie door de militaire macht en hij

was er zeker van dat hier een van de grootste werken was verricht, die Engeland ooit in het Oosten had ondernomen en waarop het met trots en dankbaarheid mocht terugzien. Den volgenden dag verklaarde Mr. Montagu in het Lagerhuis dat hij van Sir Percy Cox bericht had ontvangen, dat er een Arabische Raad van State was ingesteld, die reeds met zijne administratieve werkzaamheden was begonnen. De spoorweg van Bassorah naar Baghdad was nog niet voor het verkeer heropend. Uit deze laatste mededeeling blijkt wel, dat alles nog niet in orde is. Vermoedelijk mag men de gedeeltelijke onbruikbaarmaking van den spoorweg opvatten bij wijze van een ruwen groet van Lenin en Trotzky, overgebracht door eenige met Russisch (lees Fransch en Hollandsch) goud omgekochte Arabieren. Gelukkig kan de waterweg naar Baghdad (de Tigris) niet zoo licht onbruikbaar worden gemaakt, zoodat Baghdad niet geïsoleerd is.

Montagu betoogde nog, dat niet Indië voor Mesopotamië had te zorgen, maar wel een apart daartoe in te stellen Staatsdepartement. Hij is het dus in dit opzicht niet eens met Mr. Barnes en in geen enkel opzicht met Agha Khan.

H. D.

Den Haag, 7 Dec. 1920.

LONDENSCH E CORRESPONDENTIE.

Wetsontwerp tot bescherming der kleurstoffennijverheid; discussie over de Rijksfinanciën in het Lagerhuis; handelsbeweging over November; enquête inzake arbeidsbeurzen; de wisselkoersen.

Onze Londensche Correspondent schrijft ons d.d. 10 December 1920:

The Government's new Dye Bill had by no means a warm welcome in the House of Commons when it was debated in Second Reading on Tuesday evening. With so large a majority at its command, the issue, so far as voting was concerned, was never in doubt, but for once Sir Robert Horne's ability failed him, and he made only a poor showing in debate. The bill is being advocated officially on three grounds: first, that a formal promise was made to the public that such a measure of protection would be afforded to the dye industry, on the strength of which promise large sums have been invested in the largest of the dye corporations; second, that a large and flourishing industry is a necessary form of insurance for the preservation of the nation in time of war; thirdly, that German imports are increasing in quantity and will submerge the nascent industry and create unemployment. 2000 dye-workers are stated to have been discharged in consequence of these imports. A good deal was made of the fact that the consumers had agreed to the bill, and that the new Licensing Committee was to have a majority representative of the dye-users, five users to three representatives of the makers, with two official members and an official Chairman.

This safeguard is to begin with purely illusory if the official members vote with the makers. Even if the two members vote with the makers, the Chairman will be able to turn the policy of the Committee in a definite direction. Secondly, far too much has been made of the unanimity of the users: it was admitted that the Calico Printers Association was opposed to the scheme, lock, stock and barrel, and as the members representing the cotton industry pointed out, the cotton industry was as much interested as the dyers in the narrower sense. The fact that the Dye Corporation was now no longer limited in the profits it could earn justly caused much criticism, and even Mr. Asquith, who refused to vote against the bill, protested against this omission. The reception of the bill by such representative North Country members as Major Barnes, of Newcastle, Mr. Hopkinson of Manchester, Mr. Shaw, the spokesman of the cotton workers, Sir

William Barton, was extremely hostile, and even supporters of protection to the dye industry, such as Mr. Briggs and Lieut. Commander Astbury, had very little good to say of the bill. In fact the last speaker, a Calico Printer himself, described „British Dyes” as a „place . . . only fit to scrap and put on the mudheap”, and complained that the makers have been „allowed to profiteer disgustingly in the past.”

The best points made in the whole debate were that there was nothing to prevent the whole dyeing business, so far as textiles were concerned, leaving the country altogether, and the danger of favouritism in the distribution of licences. The degradation of public life which might come about through the „pull” which powerful corporations might exercise was feelingly referred to by Mr. Hopkinson, who quite rightly said that „We have seen a vast amount of lobbying and invitations for people to go, at the expense of those concerned in this industry, to investigate the dyes, and be entertained at their expense, and all the loathsome system which has grown up in any country where there is any protection in existence is already foreshadowed here.”

Meanwhile, it is interesting to see that in the first nine months of the year, imports from Germany amounted to 3000 tons, including 800 tons of „Reparation Dyes”, 2300 tons from Switzerland, and 2100 tons from America. This confirms the point to which I drew your attention, the exaggeration of the German peril, though it is true that Sir Robert Horne, who gave these figures, also stated that the monthly import was now 1430 tons from Germany. This is, of course, no proof that the normal import would be so much, it is probably only due to the fact that merchants are taking advantage of the remaining period of liberty to import dyes which will rise enormously in value when restriction of imports is practiced.

I will not apologise for dealing with this subject at some length, for it is clear that the interest of one of the greatest of British industries is intimately concerned with the bill. It is now in Committee and the Government is very far from having things all its own way there. As the Committee is a standing one, and not the whole House, the freedom of the private member is much greater, and Sir W. Barton is taking full advantage of the fact.

The discussion on this bill is, of course, only the forerunner of the debates on the bill of next session. There is no doubt that this future measure will be carried, but, all the same, I think it may safely be said that the hypnotic influence exercised by certain words is beginning to die down. It is, for instance, possible for so prominent a business man as Lord Inchcape of the P. & O. to come out against the whole idea, root and branch, at a shareholders' meeting. The glass industry, which is of course demanding prohibition of „chemical glass” is rather roughly handled in a recent Report by a sub-committee of the Committee on Trusts, which views the price policy of the industry with disfavour. Here again the policy of protection for „chemical glass” is supported, subject to safeguards for the consumer. How the consumer is to be protected with competition eliminated, the report does not explain.

We have, in fact, got to the parting of the ways in respect to prices. The pre-occupation of certain groups is not with the reduction of prices, but with their further fall. This again reacts on the whole conception of foreign trade. It is already some time ago that I pointed out that the „Times” was arguing against the further use of the right to demand the building of tonnage by German yards under the Peace Treaty. The sale of reparation dyes evoked further protests. Another group is against German toys. Chemical glass is to be kept out, so, if some Nottingham people have their way, will German

gloves, not to mention other things. Mr. Arthur Chamberlain, speaking at the Annual Meeting of the shareholders of Tube Investments, is reported as saying (Times, 9/12/20) that „so long as there is any unemployment or underemployment in the country, every sovereign's worth of goods we receive from Germany is a loss to our workpeople of the same amount of labour that Germany has put in to produce it." He therefore proposes to forego the indemnity. To be fair, he does hope thereby to improve Anglo-German relations, and he is further an opponent of protection and any interference with free trade. But there is no doubt that the very school which was shouting for Germany to pay for the War, is now trying to devise methods to prevent Germany from paying. Still, enough has been said to show that the opponents of restriction are much more willing to express opposition than was the case some time ago.

After protection, economy. Last night there was a full-dress debate in the House on Government Finance. Our popular press has been raising public opinion against the „Wasters" in its usual undignified manner, and therefore enabled some of our legislators to appear in the guise of martyrs to a sense of duty. But the debate was useful in drawing from the Chancellor some interesting statements as to the future of Government policy. All new social reform expenditure is to be stopped, and will require the express sanction of the Cabinet before it can be proceeded with. This is done to please the opponents of the new Education Act, the enemies of the Ministry of Labour and of the Ministry of Health. On the other hand, no capital expenditure on warships is to be undertaken before the Committee of Imperial Defence shall have completed an „exhaustive investigation into the whole question of naval strength, as affected by the latest developments of naval warfare." This is done to please the anti-militarists. Incidentally it is a curious comment on the seriousness of the press agitation, that the very papers which have been most violently attacking the Government on the question of waste, have also been running a minor scare on our lack of naval construction. In addition, Mr. Chamberlain promises us a serious reconsideration of military policy, and of expenditure on the Air Force.

For the rest, Mr. Chamberlain has at last confessed that the Government financed the War by inflating the currency. The money contributed by the public to the War Loans, „was first, so to speak, printed by the Government at its press." He objects to funding the floating debt; refunding would mean deflation and „any sudden deflation would produce a crisis as surely as and more quickly than a continuous steady inflation." I am inclined to believe that the whole of this argument is fallacious. The condition of malaise which slow deflation brings with it, is much worse than a sharp and sudden crisis, which would restore the exchange with America and allow us to go on with a lower level of prices. Nor can I accept the argument that funding the floating debt would mean deflation: for this rests on the assumption that borrowing by means of ways and means advances and on Treasury Bills means inflation, which is utterly erroneous, to my mind, at any rate. But the danger of deflation played quite a part in the debate. Even the Economist last week seems to think that the recent failure in the fur-trade, which I have previously mentioned, showed the danger of too rapid deflation. As a matter of fact, there is so little reduction in the currency that to speak of deflation is almost absurd; what is happening now is simply the effect of the previous inflation. We have reached the point when prices have caught up, and the natural result is a complete inability of the ordinary man to buy as much as he would like to.

This brings one to the Trade Results of the

last month. The figures for November are as follows:

November 1920 as compared with October 1920.
(In million £ stg.)

Imports....	£ 144.3	3,7 %	decrease
Exports....	„ 119.4	6,3 %	increase
Re-exports..	„ 13.1	18,7 %	decrease

November 1920 as compared with November 1919.

Imports....	£ 0.714	increase	0,4 %
Exports....	„ 32.3	increase	37,0 %
Re-exports..	„ 7.2	decrease	35,2 %

Eleven months 1920 and eleven months 1919.

Imports....	£ 331.9	increase	22,6 %
Exports....	„ 531.4	increase	75,1 %
Re-exports..	„ 71.5	increase	51,7 %

In view of the complaints of the stagnation of world trade, the export figures for the month are surprisingly good, and though it would be absurd to say that all the talk as to trade depression is untrue, they seem to show that we are still working off orders. The trouble is that as these orders are worked off, no new ones are coming in.

Some proof of this fact is afforded by the anxiety which is being shown by some industries lest the negotiations with Russia miscarry. The trade journal which caters for the boot and shoe trade is angry with the Government for allowing Vanderlip to carry valuable orders off to America, and the tea growers have addressed a letter to the Government demanding the re-opening of trade. A leather merchant with whom I recently discussed the position thinks that there is not much in the thing, not because the Russians are not in a position to pay, but because it is only a matter of time before they will manufacture for themselves. One wishes it were possible to report on these negotiations more hopefully, but the opposition is still strong. The „Times" stated early this week that the Government was practically taking the line of „take it or leave it" to Mr. Krassin. This morning we have what looks like an inspired statement that the Russians only want recognition, and trade relations would be the reverse of desirable, because it would show Russia up too much. It is true that the complete collapse of all the „Generals" has affected public opinion, and the trade depression is working in the same direction, but it is idle to think that the road is clear yet. There is, of course, not the slightest doubt that some labour leaders are making a great mistake in pinning their hopes on an immediate revival of activity.

The Committee which has been investigating the Labour Exchanges has produced its interim report. It suggests that there is a good deal of wild exaggeration in the attacks which have been made on the administration of the exchanges. On the other hand, the Committee itself is by no means very enthusiastic about the results of the system: it appears quite clear that the value of the Exchanges to the skilled men is very small indeed. The quantitative test shows that on their present basis, the Exchanges receive about 3 million registrations by workpeople, are informed by employers of about 1,5 million vacancies, and fill one million of these. The Committee itself regards this last figure as unsatisfactory. However, it emphasises the fact that the system of unemployment insurance is inseparably connected with the labour exchange system, so that there is no question as to the abolition of the exchanges as such.

The problem of the foreign exchanges has become one of the favourite diversions of politicians, business men and even the general public. The result is that the newspapers are taking up the subject, and one can only hope that the result will be beneficial. So much of the current discussion fails to hit the true points at all that one is sometimes rather doubtful. Mr. Goodenough of Barclays Bank, in an important speech this week, has come out in favour of the gold-exchange standard coupled with the cessa-

tion of further inflation. This last is of course the important point. Still, some important papers, such as the Daily Telegraph, still attack the „quantity theory” in their monetary articles, which is not a very good sign.

The Floating Debt position last Saturday reflects the borrowing necessary to the payment of last week's dividends:

	Dec. 4/20	Increase or decrease comp. with prev. wk
Ways and Means Advances:		
Bank of England.... £	64.750.000	£ 30.750.000 increase
Governm. Departm. ... „	203.864.000	„ 6.550.000 increase
Treasury Bills..... „	1.126.729.000	„ 30.135.000 increase
Totals..... £	1.395.143.000	„ 67.435.000 increase

The Bank Return shows a small decline in the Circulation, but this is accompanied by a large increase in the Currency Note circulation:

Public Deposits	£ 0.772.603	increase
Other Deposits	„ 16.202.597	decrease
Government Securities	„ 13.188.371	„
Other Securities	„ 3.172.608	„
Reserve	„ 957.315	increase
Circulation	„ 71.095	decrease
Coin and Bullion	„ 886.220	increase

The reserve ratio has improved somewhat, by 1½ per cent: it now stands at 9% per cent. The Currency Circulation now shows a net circulation of £ 351.463.772, being an increase of £ 3.231.739 over the previous week. Nothing has been added to either the gold or the note reserve, so that the convertibility of the note has been further impaired. With the fiduciary circulation standing, as it now does, at £ 304.213.772, it is some £ 16.4 millions below the legal limit. It will be interesting to see if the Treasury will allow much more expansion this year, for this will affect the legal limit next year.

INDEX-CIJFERS.

Datum	Algem. index-cijf. van „the Economist”	Gem. pon-denkoers over de afg. mnd.	Herleid algemeen index-cijfer.
1 Januari 1914.....	119,2	12,11½	119,6
1 Januari 1915.....	127,3	11,78	124,1
1 Januari 1916.....	151,6	11,02	138,3
1 Januari 1917.....	223,0	11,88	215,6
1 Januari 1918.....	263,2	11,06	240,9
1 April	266,6	10,395	229,4
1 Juli	277,5	9,37	214,4
1 October	283,5	9,86	228,1
1 Januari 1919.....	277,0	11,19	256,6
Einde Januari 1919....	265,9	11,33	249,4
„ April	262,4	11,535	250,1
„ Juli	293,2	11,70	284,0
„ October	308,1	11,06	282,1
„ Januari 1920....	353,1	9,83	286,7
„ Februari	370,9	8,985	275,9
„ Maart	379,6	10,125	318,2
„ April	374,2	10,65	329,9
„ Mei	372,7	10,655	328,7
„ Juni	356,7	10,905	322
„ Juli	358,0	11,107	329,2
„ Augustus	352,0	11,01	320,8
„ September	347,5	11,21	322,5
„ October	326,1	11,20½	302,48
„ November	299,7	11,37	282,09

Ofschoon kleinhandelsprijzen en het officieele percentage van de kosten van levensonderhoud nog voortdurend een onafhankelijke tendens vertoouen, valt er een meer geprononceerde daling waar te nemen in het index-cijfer van groothandelsprijzen aan het einde van de maand November. Bovendien is de daling, ofschoon voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door nieuwe dalingen in de groep „weefstoffen”, algemeen. Het totale index-cijfer geeft voor het einde van November 6.594 punten aan, vergeleken met 7.175 aan het einde van de vorige maand en 8.352 einde Maart, het hoogst bereikte cijfer. Het totaal-cijfer van November is het laagste sinds einde September 1919 en

brengt het procentueele cijfer weder beneden 300 terug.

Zooals uit onderstaande tabel valt te zien, brengt de daling gedurende de afgelopen maand het totaal van de groepen „weefstoffen” en „diversen” belangrijk beneden het niveau bereikt bij het sluiten van den Wapenstilstand.

Data	Granen en vleesch	Anderc voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oltën, hout, rubber, enz.	Totaal
Einde Nov. 1918 ..	100	100	100	100	100	100
„ Sept. 1919 ..	108	104	107	116	97	106
„ Dec. 1919 ..	112	113	132	126	104	118
„ Mrt. 1920 ..	117	116	161	138	123	134
„ Aug. 1920 ..	111	118	136	144	112	124
„ Sept. 1920 ..	117	119	128	145	110	123
„ Oct. 1920 ..	121	115	104	145	104	116
„ Nov. 1920 ..	115	111	89	139	96	106

De grootste fluctuaties hebben plaats gevonden in de textiel-groep, terwijl de tweede groep der voedingsmiddelen de geringste schommelingen vertoont.

Gedurende November bewoog het meerendeel der groothandelsprijzen, die voor het samenstellen van het index-cijfer gebruikt worden, zich in dalende lijn.

Hieronder volgt de gebruikelijke — aan „the Economist” ontleende — tabel.

Data	Granen en vleesch	Anderc voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oltën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen index-cijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ..	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April ..	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli ..	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October ..	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
Einde Dec. 1914	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
„ „ 1915	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
„ „ 1916	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
„ „ 1917	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
„ „ 1918	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
„ Jan. 1919	1287	782½	1618½	828	1335	5861	265,9
„ Febr. „	1288½	782½	1596½	818	1310½	5796	263,8
„ Mrt. „	1285	782½	1502	844½	1294	5708	259,4
„ April „	1306½	752	1512½	912½	1290½	5774	262,4
„ Mei „	1310½	776½	1643	931	1327	5988	272,2
„ Juni „	1338	800	1741½	937	1371½	6188	281,3
„ Juli „	1339½	805½	1854½	1038½	1417	6450	293,2
„ Aug. „	1380	822½	1877½	1040	1383	6503	295,6
„ Sept. „	1399	817½	1979½	1047	1344	6587	299,4
„ Oct. „	1412	838	2123	1064	1358	6795	308,9
„ Nov. „	1427½	866	2202½	1093	1396	6985	317,5
„ Dec. „	1441½	881½	2442½	1145	1453½	7384	334,7
„ Jan. 1920	1461	857½	2702½	1211½	1535½	7768	353,1
„ Febr. „	1454	886½	2951½	1253½	1614½	8160	370,9
„ Mrt. „	1508	914	2974½	1246	1709½	8352	379,6
„ April „	1498½	908	2938½	1232½	1654½	8232	374,2
„ Mei „	1484	981½	2819	1295½	1619	8199	372,7
„ Juni „	1511	929½	2562	1289	1555½	7847	356,7
„ Juli „	1499	934	2594	1308	1541	7876	358,0
„ Aug. „	1438	927	2521	1302½	1554½	7743	352,0
„ Sept. „	1504	928	2362½	1311	1539½	7645	347,5
„ Oct. „	1560½	900½	1951½	1316½	1446	7175	326,1
„ Nov. „	1478	869½	1651	1259½	1336	6594	299,7

In de eerste groep zijn granen en meel lager, daar de Koninklijke Commissie voor de Tarwevoorziening een gewijzigde prijschaal voor buitenlandse tarwe heeft vastgesteld, die 29 November j.l. van kracht werd. Deze nieuwe prijzen toonen een algemeene ver-laging van 5 sh. per quarter aan, terwijl meel met 4 sh. per baal is gedaald, terwijl ook vleeschprijzen een weinig daalden. Thee onderscheidt zich als eenig arti-kel, dat op het einde November hooger noteerde dan einde October, doch het is nog aanzienlijk beneden het niveau van drie maanden geleden. De eenige ver-andering in de tweede groep is de ver-laging der sui-kerprijzen.

In de textielgroep voerden de katoannoteringen

den hoofdtoon door groote verlagingen. Amerikaansche katoen daalde bijna 6 d. en Egyptische 1 s. per lb. gedurende November, terwijl garen 9 d. lager is en katoenen stof gedaald is van 2 s. 5 d. tot 2 s. Wol is eveneens verder gedaald tengevolge van groote schaarschte van nieuwe orders. Zijde en vlas bleven ongewijzigd, maar hennep en jute daalden sterk. IJzer- en staalnoteeringen zijn niet veranderd, doch volgens berichten uit Middlesborough houden koopers zich afzijdig in afwachting van lagere prijzen. De andere metalen zijn allen sterk gedaald en koper is nu slechts 30 pCt. boven het gemiddelde voor 1901—'05. Alle artikelen in de groep „diversen”, met uitzondering van petroleum en soda, welke niet veranderd zijn, vertoonen dalingen in verschillende mate, welke het scherpst uitgedrukt zijn bij olie, oliezaden en indigo. Rubber noteert nu 66 pCt. beneden het basiscijfer, d.w.z. het gemiddelde voor 1901—'05.

AANTEKENINGEN

Suikerproductie der wereld. — Wij laten hier volgen de laatste taxatie door Willet & Gray van den wereldsuikeroogst in 1920/21 in vergelijking met de opbrengst in 1919/20.

Bietsuiker.

	1920/21	1919/20
	ton	ton
Europa.		
Duitschland	1.150.000	750.900
Tschecho Slowakije	700.000	585.000
Frankrijk	300.000	154.444
België	225.000	146.918
Holland	300.000	238.692
Rusland	175.000	225.000
Zweden	175.000	145.000
Denemarken	165.000	160.000
Italië	175.000	182.843
Spanje	175.000	81.650
Zwitserland	10.000	8.550
Bulgarije	10.000	10.974
Roemenië	5.000	—
Totaal in Europa	3.565.000	2.689.071
Noord-Amerika (V.S.)	950.000	652.957
Canada	35.000	16.500
Totaal Bietsuiker	4.550.000	3.358.528

Rietsuiker.

Noord-Amerika.		
Louisiana	175.000	108.035
Portorico	435.000	433.825
Hawaii-eilanden	527.450	505.500
Cuba	4.000.000	3.730.077
St. Croix	5.000	12.400
Britsch-West-Indië.		
Trinidad	60.000	58.416
Barbados	50.000	50.000
Jamaica	45.000	46.875
Antigua	13.500	15.540
St. Kitts	8.000	10.036
Andere eilanden	10.000	5.651
Fransch-West-Indië.		
Martinique	20.000	22.000
Guadeloupe	25.000	31.000
San Domingo	189.000	175.736
Haiti	5.000	5.000
Mexico	100.000	92.000
Centraal-Amerika.		
Guatemala	15.000	15.000
Overig Centraal-Amerika	20.000	20.000
Zuid-Amerika.		
Demerara	100.000	96.000
Suriname	12.000	12.000
Venezuela (uitvoer)	20.000	18.004
Ecuador	8.000	7.000
Peru	350.000	350.000
Argeninië	225.000	292.115
Brazilië	300.000	177.150
Totaal in Amerika	6.717.900	6.289.356
Azië.		
Britsch-Indië	3.000.000	3.049.157
Java	1.515.000	1.335.763
Formosa en Japan	350.000	286.482
Philippijnen	300.000	200.000
Totaal in Azië	5.165.000	4.871.402

	1920/21	1919/20
	ton	ton
Australië	175.000	175.000
Fidji-eilanden	60.000	60.000
Tot. in Australië en Polinesië	235.000	235.000
Afrika.		
Egypte	80.000	90.000
Mauritius	240.000	235.490
Réunion	40.000	40.000
Natal	160.000	150.000
Mozambique	40.000	35.000
Totaal in Afrika	560.000	550.490
Europa.		
Spanje	5.000	6.048
Totale Rietsuikerproductie	12.682.900	11.952.296
Totale Wereldsuikerproductie	17.232.900	15.310.824

De wereldoogst wordt door Willet & Gray dus ongeveer 2 miljoen tons hooger geraamd dan de voorafgaande, die zeer klein geweest is. In 1914/15 bedroeg de wereldoogst 18.500.000 tons.

Uitvoer van suiker uit Java in de jaren 1917—1919. — Het onlangs verschenen *Verslag omtrent Handel, Nijverheid en Landbouw van Nederlandsch-Indië gedurende 1919*, Publicatie van de afdeling Handel 1920 No. 1, bevat verslagen inzake de verschillende branches van den Productenhandel, den Invoerhandel, de Nijverheid en den Landbouw en verder een Scheepvaartoverzicht. Verder vinden hier nog vermelding een tweetal kaarten, resp. aangevende de geregelde Nederlandsche en Ned.-Ind. scheepvaartverbindingen in Midden- en Oost-Azië en de nationale wereldscheepvaartverbindingen van Nederlandsch-Indië.

Een belangwekkend overzicht van den suikeruitvoer uit Java in de jaren 1917—1919 wordt hieronder overgenomen:

Hoofdsuiker.

Bestemmingen.	Hoeveelheid (in 1000 K.G.)		
	1917	1918	1919
Nederland en order	6	—	22.386
Gr. Britannië en order	302.225	75.063	212.624
Frankrijk en order	24.442	33.432	80.975
Italië en order	—	2.987	23.431
Noorwegen en order	20.034	17.709	81.222
Spanje en order	—	—	11.715
Zwitserland	—	—	6.953
België	—	—	5.053
Zweden	—	5.483	13.004
Griekenland en order	8.138	9.159	15.619
Turkije en order	—	—	25.160
Roemenië	—	—	5.347
Canada (Vancouver) ..	—	20.784	10.826
Port Said en order ..	11.265	18.074	140.392
Egypte (Suez)	10.385	34.430	20.111
Bombay	69.875	67.270	89.037
Calcutta	204.537	227.240	213.350
Karachi	38.421	78.160	40.889
Colombo en order	2.707	915	9.676
Madras	4.160	618	1.967
Rangoon	2.951	2.671	3.540
Overige Br.-Ind. havens	176	—	—
Penang	17.953	11.620	6.094
Singapore en order ..	181.114	184.979	89.641
Siam en order	25.409	769	51
Hongkong	142.005	296.746	206.708
Amoy	670	3.616	692
Shanghai	1.056	6.445	1.020
Moji en order	27.534	97.982	107.051
Kobe en order	30.526	156.414	111.378
Overige Japansche optiebestemmingen	15.182	110.088 ¹⁾	145.816 ¹⁾
Melbourne en order ..	8.831	—	58.530
Adelaide en order	7.946	3.052	48.545
Overige Austr. optiebest.	4.334	3.322	7.247
Naar elders	4.557	35.252	25.623
Totaal	1.166.439	1.504.480	1.841.713

¹⁾ Waaronder Formosa.

Zaaisuiker en Melassesuiker.

Bestemmingen.	Hoeveelheid (in 1000 K.G.)		
	1917	1918	1919
Britsch-Indië	1 009	—	2.968
Hongkong	14.378	30 007	13.936
Shanghai	1.547	3.171	274
Japan	509	—	2.260
Naar elders	257	797	531
Totaal	17.690	33.975	19.969

Melasse (vloeibare en verharde).

Bestemmingen.	Hoeveelheid (in 1000 K.G.)		
	1917	1918	1919
Europa	—	—	53
Canada	—	—	516
Bombay	1.957	—	6.294
Calcutta	48.625	14 849	55 747
Cudalore	302	—	1.905
Karachi	216	—	—
Madras	927	—	—
Rangoon	735	458	491
Overige Br-Ind. havens	—	—	1.349
Pondicherry	622	—	—
Penang	779	147	432
Singapore	1.858	3.737	2.110
Bangkok	10.260	14.426	30 725
Hongkong	12.209	240	31.399
China	—	—	1.453
Japan	—	—	—
Australië	278	251	223
Naar elders	27	—	—
Totaal	78.795	34.108	132.697

Deze statistieken tonen duidelijk aan, hoe in 1919 vooral de uitvoer van suiker naar Europa is toegenomen; Scandinavië en Frankrijk waren zeer goede afnemers van hoofdsuikers, terwijl ook Australië een flinke hoeveelheid betrok. De uitvoer naar Japan is gestegen, die naar Britsch-Indië ging eenigszins achteruit.

MAANDCIJFERS.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

OCTOBER	1918	1919	1920
Inlagen	8.330.140	11.067.587	9.982.682
Terugbetalingen ..	8.140.003	11.577.297	11.242.528
Tegood der inleggers op ultimo	229.716.714	260.463.474	266.603.900
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	31.643.600	36.463.200	41.622.500
Spaarbankboekjes: Aantal nieuw uitgegeven	10.930	12.392	10.127
Aantal geheel afbetaald	5.639	7.635	8.459
Aantal uitstaande op ultimo	1.808.246	1.881.552	1.909.881

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	October 1919		October 1920	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeninghouders op u ^o .	18.799	—	29.787	—
Aantal rekeningop u ^o	19.404	—	30.600	—
Stortingen	100.027	42.752.676	168.687	70.982.330
Overschrijvingen ..	55.372	101.956.906	85.542	164.610.243
Afschrijvingen ..	6.453	29.767.136	79.714	77.716.032
Totaal tegood rekeninghouders op u^o.	—	169.915.924	—	91 864.267

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels. 4½	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7½	16 Spt. '20
Bel. Binn. Eff. 5½	19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. 6-6½	18 Dec. '19
Bk. vrsch. in R.C. 6½	19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 5	21 Aug. '19
Bk. van Engeland 7	16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5½	28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk. 5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6	4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk 6	8 Apr. '20	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 5	12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7	4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem. 7	19 Apr. '20	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call. money
11 Dec. '20	3½-7½	4½	6¾	4-5½	—	6-7 1)
6 11 D. '20	3½-7½	4½-6	6½-¾	4-5½	—	6 7
29 N.-4 D. '20	4½-5	4-5½	6½ ¾	4-5½	—	6-7
22-27 N. '20	3¼-7½	3½-4	6¾	4-5½	—	6 7
8-13 D. '19	4½ ¾	3½-5	5½	4-5½	—	5½-12
9-14 D. '18	3½-1½	3½-4½	3-½	4-5½	—	5½-6
20-24 Juli '14	3½-¾	2½-¾	2½-¾	2½-1½	2½	1½-2½

1) Notering van 10 Dec. 1920.

WISSELSKOERSEN.

WISSELMARKT.

De wisselmarkt opende deze week flauw. Londen daalde van 11.41 tot 11.33½; Parijs van 19.75 tot 19.30; Brussel van 20.85 tot 20.45. In het verdere verloop der week bleven Parijs en Brussel prijshoudend, enkele dagen zelfs eerder beter. Londen bleef daarentegen steeds aangeboden en alleen Zaterdag iets hoger. Ook Berlijn was aanvankelijk aanzienlijk lager. Een verdere inzinking had echter niet plaats en over het algemeen werd het aangeboden snel opgenomen. Weenen wederom lager ca. 0,95, hoewel aanzienlijk boven pariteit met de koersen die uit Weenen zelf gemeld werden. Dollars aanvankelijk vaster, later weder teruglopend. Zwitserland langzamerhand teruglopend ca. 50,70, dus nog steeds aanzienlijk boven de goudpariteit. Spanje weder flauw. Daarentegen Pesos weder vaster, ca. 1.16. De grootste beweging was er in Scandinavië, vooral Kopenhagen en Christiania. Aanvankelijk sterk oplopend en zonder eenig aanbod, daarna zonder eenige verklaarbare oorzaak sterk teruglopend en bijna niet te plaatsen. Indië weder vaster, 101.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	Brussel	New York
6 Dec. 1920 ..	11.38	19.45	4.40	1.—	20.65	3.28¾
7 „ 1920 ..	11.33½	19.35	4.37½	0.97½	20.42½	3.27¾
8 „ 1920 ..	11.33	19.47½	4.45	0.97½	20.57½	3 28
9 „ 1920 ..	11.30½	19.25	4.37½	0.91	20.35	3.28½
10 „ 1920 ..	11.28	19.20	4.40	0.95	20.27½	3.26¾
11 „ 1920 ..	11.30	19.25	4.47½	0.95	—	—
Langste d. w. 1)	11.27	19.10	4.15	0.90	20.20	3.26
Hoogste „ 1)	11.41	19.75	4.55	1.05	20.85	3.29
4 Dec. 1920 ..	11.41	19.82½	4.65	1.02½	20.47½	3.27 3
27 Nov. 1920 ..	11.45½	20.—	4.77½	1.—	20.80	3.27 3
Muntpariteit	12.10½	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48¾

1) Notering te Amsterdam. 2) Notering te Rotterdam.

3) Particuliere opgave. 4) Notering van 3 Dec. 1920.

5) Idem van 26 Nov 1920.

Data	Stockholm	Kopenhagen	Christiania	Zwitserland	Spanje	Batavia telegrafisch
6 Dec. 1920	63.75	46.40	46.20	51.22½	42.50	101
7 „ 1920	63.40	47.—	46.30	51.10	42.30	101
8 „ 1920	63.35	47.25	47.20	51.—	42.—	101
9 „ 1920	63.30	47.25	48.50	50.75	41.80	101
10 „ 1920	63.20	48.10	48.—	50.67½	41.75	101
11 „ 1920	63.30	47.95	47.75	50.60	41.75	101
1ste d. w. 1)	63.10	45.50	45.50	50.60	41.50	101
2de d. w. 1)	63.75	49.—	48.50	51.25	42.75	101
4 Dec. 1920	63.45	45.90	45.60	51.22½	42.75	99½-100½
27 Nov. 1920	63.30	44.40	44.40	51.35	42.90	99½-100½
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

1) Notering te Amsterdam. 2) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
11 Dec. ... 1920	3.46.75	5.85	nom.	***
Laagste d. week	3.44.50	5.85	nom.	***
Hoogste „ „	3.45.87	5.90	nom.	***
4 Dec. ... 1920	3.46.75	5.97	nom.	***
27 Nov. ... 1920	3.50.—	6.12	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	27 Nov. 1920	4 Dec. 1920	6-11 Dec. 1920 Laagste	11 Dec. 1920 Hoogste
Alexandrië ..	Piaat. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	58 1/2	54 3/4	54 7/8	56
Calcutta	£ p. rup.	1/6 5/8	1/5 5/8	1/4 7/8	1/5 11/16
Hongkong ...	id. p. \$	3/8 1/2	3/4 11/16	2/11	3/4 7/8
Lissabon	d. per Mil.	7 1/2	7 3/4	7	8
Madrid	Peset. p. £	26.55	26.82	26.60	27.20
*Montevideo ¹⁾	d. per \$	51 3/4	53 7/8	53 1/2	56
Montreal ...	\$ per £	3.98	3.96 1/2	3.95	4.02
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	11 7/8	11 1/2	11 7/16	11 3/8
Rome	Lires p. £	94.50	97.—	96.50	99.00
Shanghai ..	£ p. tael	4/10 1/8	4/5 1/8	3/10 1/2	4/5 3/4
Singapore ...	id. p. \$	2/3 13/16	2/3 21/32	2/3 21/32	2/3 13/16
*Valparaiso..	d. p. peso	9 25/32	9 15/16	9 15/16	10
Yokohama ..	£ per yen	2/10 3/4	2/10 3/8	2/10 3/8	3/4

* Koersen der voorgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.
 *) idem van 26 November. 3) idem van 3 December.

NOTEERING VAN ZILVER.

	Noteering te Londen	te New York
11 Dec. 1920.....	40 1/2	61 3/4
4 „ 1920.....	44 1/4	69
27 Nov. 1920.....	49 1/8	76
20 „ 1920.....	49	75
13 Dec. 1919.....	78 1/2	131 1/2
14 Dec. 1918.....	48 7/16	101 1/8
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 13 December 1920.

Activa.		
Binnel. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 69.827.837,78 1/2 B.-bk. „ 6.102.135,71 1/2 Ag.sch. „ 103.043.821,63	f 178.973.795,13
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 54.680.488,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet atgel.		54.680.488,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 102.901.214,50 B.-bk. „ 18.765.701,59 Ag.sch. „ 135.756.559,57	f 257.423.475,66
Op Effecten	f 251.404.475,66	
Op Goederen en Spec.	6.019.000,—	257.423.475,66
Voorschotten a. h. Rijk		14.732.729,45
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.219.790,— Muntmat., Goud „ 579.921.066,39	f 636.140.856,39
Munt, Zilver, enz.	20.551.583,81	
Muntmat., Zilver		656.692.440,20
Effecten	Bel.v.h. Res.fonds. f 4.527.738,62 1/2 id. van 1/2 v. h. kapit. „ 3.836.107,37 1/2	8.363.846,—
Geb. en Meub. der Bank		3.594.000,—
Diverse rekeningen		22.063.872,88
		f 1.196.524.647,32
Passiva.		
Kapitaal		f 20.000.000,—
Reservefonds		5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop		1.074.396,100,—
Bankassignatiën in omloop		2.342.991,91
Rek.-Cour. } Het Rijk f } Anderen „ 77.322.786,87		77.322.786,87
Diverse rekeningen		17.482.768,84
		f 1.196.524.647,32

NED. BANK 13 December 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo f 425.084.499,12 1/2
 Op de basis van 2/3 metaaldekking „ 194.272.123,42
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ... „ 2.125.422.495,—

Verschillen met den vorigen weekstaat: Meer Minder

Disconto's	4.701.248,71	
Buitenlandse wissels	1.644.216,—	
Beleeningen		5.960.371,01
Goud	35,—	
Zilver	225.722,38 1/2	
Bankbiljetten		6.667.985,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	2.911.100,89 1/2	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
13 Dec. 1920	636.141	20.552	1.074.396	79.666
6 „ 1920	636.141	20.326	1.081.064	75.870
29 Nov. 1920	636.141	20.171	1.078.032	90.169
22 „ 1920	636.141	19.937	1.063.063	96.350
15 „ 1920	636.141	19.615	1.084.441	94.171
13 Dec. 1919	637.320	7.268	1.036.953	110.997
14 Dec. 1918	690.723	8.139	1.059.603	82.497
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hervan Schatkest-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dektings-percentage
13 Dec. 1920	178.974	40.000	257.423	425.084	57
6 „ 1920	174.273	37.000	263.384	424.284	57
29 Nov. 1920	182.935	47.000	264.131	421.877	56
22 „ 1920	175.611	42.000	262.920	423.400	57
15 „ 1920	171.859	39.000	278.056	419.238	56
13 Dec. 1919	157.615	80.500	263.977	414.104	56
14 Dec. 1918	219.227	146.800	134.380	470.144	61
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1/2	75

1) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	6 Dec. 1920	13 Dec. 1920
Aan schatkestpromessen, waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 383.810.000,—	f 388.810.000,—
Aan schatkestbiljetten	„ 37.000.000,—	„ 40.000.000,—
Aan zilverbons	„ 28.035.000,—	„ 28.035.000,—
	„ 62.356.562,75	„ 51.825.317,75

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden
27 Nov. 1920	***	***		548.000
20 „ 1920	***	***		580.500
13 „ 1920	***	***		591.500
30 Oct. 1920	225.160	8.450	370.883	220.592
16 „ 1920	226.959	7.974	371.763	248.047
9 „ 1920	223.546	7.754	366.028	211.635
2 „ 1920	223.903	7.583	358.259	218.877
29 Nov. 1919	168.723	3.063	307.864	102.027
30 Nov. 1918	104.729	14.694	192.493	96.657
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dektings-percentage
27 Nov. 1920		288.000		***	122.250	***
20 „ 1920		324.500		***	117.000	***
13 „ 1920		339.000		***	115.000	***
30 Oct. 1920	28.558	29.849	136.188	36.141	115.435	39
16 „ 1920	29.584	32.207	146.961	36.985	115.108	38
9 „ 1920	29.628	34.387	139.248	25.953	115.942	40
2 „ 1920	29.276	34.690	138.544	23.405	116.210	40
29 Nov. 1919	15.300	15.260	170.045	48.758	90.034	42
30 Nov. 1918	8.772	17.778	82.115	17.994	61.893	41
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

DE SURINAAMSCH-BANK.
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Dtsconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
30 Oct. 1920 ..	1.053	2.171	721	1.727	480
23 " 1920 ..	1.053	1.025	897	1.805	483
16 " 1920 ..	1.052	2.067	898	1.804	572
9 " 1920 ..	1.053	2.137	852	1.812	641
1 Nov. 1919 ..	1.058	1.658	1.220	1.537	497
2 Nov. 1918 ..	906	1.631	1.203	1.267	156
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.
BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
8 Dec. 1920	125.878	130.411	354.298	28.500	323.394
1 " 1920	124.991	130.482	351.104	28.500	321.114
24 " 1920	124.113	127.965	349.284	28.500	318.461
17 " 1920	123.719	127.569	350.423	28.500	319.344
10 Dec. 1919	91.660	88.581	343.293	28.500	324.533
11 Dec. 1918	77.730	67.508	305.085	28.500	285.633
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek- kings- perc. ¹⁾
8 Dec. '20	80.708	71.280	22.424	126.483	13.916	9,34
1 " '20	93.896	75.353	21.651	142.685	12.959	7,90
24 " '20	52.401	74.107	17.989	105.315	14.598	11,83
17 " '20	63.786	75.166	19.509	116.279	14.600	10,75
10 Dec. '19	77.205	77.074	20.174	137.694	21.526	13,63
11 Dec. '18	73.685	95.901	27.418	152.999	28.672	15,89
22 Juli '14	11.005	38.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹ / ₁₆

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCH-RIJKS-BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- kings- perc. ¹⁾
30 Nov. '20	1.097.935	1.091.648	20.362.563	64.284.419	33
23 " '20	1.098.709	1.091.653	19.953.307	62.592.893	34
15 " '20	1.098.504	1.091.653	20.812.620	63.104.938	35
6 " '20	1.098.370	1.091.658	20.160.071	63.600.113	33
29 Nov. '19	1.111.848	1.090.519	9.741.397	31.905.815	34
30 Nov. '18	2.328.438	2.308.358	4.004.966	18.609.873	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
30 Nov. 1920	55.574.647	17.339.931	32.806.400	20.315.600
23 " 1920	49.782.289	13.107.372	32.407.600	19.904.600
15 " 1920	52.558.944	16.697.864	33.528.100	20.761.900
6 " 1920	49.779.073	13.292.389	33.136.900	20.160.100
29 Nov. 1919	34.266.286	11.137.577	22.646.700	9.711.700
30 Nov. 1918	22.133.458	10.682.995	14.112.300	4.001.800
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal- en buttenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bank- biljetten	Rek. Crt. saldit
15 Nov. '20	325.730	37.782.521	32.954.000	74.121.378	9.497.833
31 Oct. '20	321.121	36.474.610	32.954.000	72.902.605	9.930.245
7 Feb. '20	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
15 Nov. '19	325.097	14.742.052	32.954.000	50.582.595	7.235.850
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.669 goud, 46.598 buitenlandsche goudwissels en 56.463 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.
Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buttenland	Zilver	Te goed in het Buttenland	Butt.gew. voorsch. a/d. Staat
9 Dec. '20	5.498.063	1.948.367	265.589	598.210	26.600.000
2 " '20	5.495.109	1.948.367	259.212	596.604	26.600.000
25 Nov. '20	5.491.697	1.948.367	264.856	599.212	26.600.000
18 " '20	5.499.877	1.948.367	268.915	601.355	26.600.000
11 Dec. '19	5.577.647	1.978.278	276.308	836.593	26.100.000
12 Dec. '18	5.471.383	2.037.108	319.373	1.319.324	16.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Belee- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crt. Parti- culieren	Rek. Crt. Staat
3.337.909	418.049	2.163.836	37.920.306	3.863.326	152.881	
3.455.111	423.184	2.026.006	38.573.306	3.921.866	110.510	
3.279.519	428.003	2.018.453	38.806.733	3.639.893	287.335	
3.226.915	437.145	2.054.705	39.256.257	3.804.150	37.351	
1.114.619	635.900	1.385.146	37.677.945	3.053.251	94.195	
933.788	1.035.584	1.196.652	29.028.387	2.388.093	227.852	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

Data als boven.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buttenl. saldit	Beleen. van buttenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie	Rek. Crt. partic.
9 Dec. '20	323.122	84.653	480.000	759.176	5.965.604	1.046.814
2 " '20	336.619	84.653	480.000	773.256	5.931.621	1.015.241
25 Nov. '20	350.752	84.653	480.000	764.184	5.845.802	1.081.964
18 " '20	350.964	84.653	480.000	730.513	5.826.528	951.919
11 Dec. '19	349.931	84.955	480.000	394.097	4.713.734	2.002.582

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.
FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollare.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circu- latie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buttenl.		
12 Nov. '20	2.008.678	1.352.545	77.244	171.333	3.328.985
5 " '20	2.001.873	1.331.473	77.514	168.056	3.354.180
29 Oct. '20	2.003.320	1.347.622	74.686	164.718	3.351.303
22 " '20	1.994.611	1.363.663	80.441	162.659	3.356.199
14 Nov. '19	2.133.260	1.298.405	146.176	66.846	2.808.456
15 Nov. '18	2.056.777	1.241.536	5.829	53.039	2.562.517

Data	Wissels	Totaal Depositio's	Gestort Kapitaal	Algem. Dek- kings- perc. ¹⁾	Percent. Goud- dekking circul. ²⁾
12 Nov. '20	3.072.604	2.447.041	98.847	43,6	47,9
5 " '20	3.126.594	2.482.883	97.824	43,0	47,0
29 Oct. '20	3.099.672	2.417.529	97.753	43,1	47,2
22 " '20	3.049.948	2.450.065	97.692	43,3	47,3
14 Nov. '19	2.595.271	2.881.832	86.769	47,1	55,2
15 Nov. '18	2.175.685	2.383.462	79.903	49,9	59,6

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F. R. Notes en netto depositio's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto depositio's.

**PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.**

Voornaamste posten in duizenden dollare.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depositio's	Waarvan time deposits
5 Nov. '20	823	16.952.336	1.335.235	14.057.981	2.816.595
29 Oct. '20	823	17.017.416	1.365.222	14.051.625	2.805.247
22 " '20	823	17.101.060	1.333.215	14.469.628	2.814.559
15 " '20	822	17.188.604	1.384.680	14.255.542	2.796.176
7 Nov. '19	783	13.584.626	1.461.741	13.824.254	2.209.167
8 Nov. '18	751	13.903.015	1.267.855	12.025.989	1.450.985

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 13 December 1920.

Er is gedurende de afgelopen dagen absoluut geen verandering ten gunste gekomen in den toestand der buiten- en binnenlandsche beurzen. De geweldige onzekerheid, waarin de economische positie der wereld zich bevindt, heeft een zwaren druk gelegd op het zakenleven en bijna even plotseling en onvoorzien als de stijging van de waarde van verschillende goederen in zijn werk is gegaan tijdens de eerste jaren van den oorlog, is thans de reactie ingetreden, die met één slag somtijds verliezen te voorschijn roept, waar tot voor korten tijd zeer aanmerkelijke winsten geboekt stonden.

Voor al in de Vereenigde Staten heeft deze crisis zich sterk doen gelden. De productie van allerlei artikelen, waaraan Europa dringende behoefte heeft, is daar te lande sterk gestimuleerd door de verwachting, dat de oude wereld gedurende een reeks van jaren nog afneemster zou blijven van deze goederen; geen rekening is echter gehouden met de omstandigheid, dat de koopkracht, vooral van Centraal-Europa, zoodanig was geworden, dat alleen het allernoodzakelijkste in de eerste tijden kon worden gekocht, om daarna plaats te maken voor een tijdperk van zich-onthouden, van afwachten op welke wijze de tijden zouden veranderen. Ook in Zuid-Amerika heeft deze crisis zich voelbaar gemaakt en hier wellicht nog sterker, omdat het hoofdproduct van uitvoer hier bestaat in graan, waarin de daling buitengewoon sterk is geweest en niet kan worden geregeld, althans eenigszins, door stopzetten der productie, sluiting, enz., zoodaas dit bij de industrie nog altijd mogelijk is. Door het nauwe verband, dat de Vereenigde Staten van Noord-Amerika met de Zuid-Amerikaansche Republieken hebben, is de ernstige situatie in eerst genoemd land nog verscherpt, waardoor o.a. de American International Corporation het jongste kwartaal-dividend heeft moeten passeeren. Dit dividend was laatstelijk \$ 1.20 per kwartaal en per aandeel. Dit feit, gevoegd bij de stakingen van betaling bij diverse Amerikaansche bankinstellingen, stelt wel in een zeer sterk licht den deplorabelen toestand, waarin de handel zich bevindt.

Het spreekt vanzelf, dat dit op de beurs onmiddellijk voelbaar is geworden. Niet alleen worden de productie- en exploitatiecijfers dadelijk gereflecteerd in de koersen van de verschillende ondernemingen, doch door de zwakke posities, die in den loop der weken opengekomen zijn, wordt het liquidatieproces nog in de hand gewerkt. In de koersen, die hier te lande bekend worden gemaakt, komt dit verloop niet eens zoo krachtig tot uiting, omdat dit prijzen zijn van aandelen, die zich te onzent nog steeds wel in een zekere populariteit mogen verheugen, doch waarvan het belang voor de beurs te Wall Street slechts uiterst gering is. Indien men echter de koersen van verschillende rubber-, automobiel-, petroleum- en dergelijke ondernemingen te New York beschouwt, komt men tot de conclusie, dat daar het mes wel zeer diep gesneden heeft. Dat er hier ook geen sprake is van een teveel aan productie (evenmin als in de eerste oorlogsjaren van een tekort aan voortbrenging, ondanks de toen heerschende prijs-stijging) kan worden afgeleid, behalve uit de duidelijk zichtbare feiten van ondervoeding, onderconsumptie, enz. in de Centrale Rijken van Europa, uit den stand der geldmarkt. Te New York heerscht een geldruimte, zoodaas anders in dezen tijd van het jaar nooit voorkomt. Doch waar de crediten zoo veel mogelijk worden afgewikkeld en geen vraag naar nieuwe voorschotten bestaat, behoeft het geen verwondering te wekken, dat de geldmarkt geen teekenen van stroefheid vertoont.

Van de hierboven gereleveerde fondsen heeft de daling zich vooral uitgesproken in petroleumwaarden en wel speciaal in aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij, hetgeen vermoedelijk moet worden toegeschreven aan de successen, die deze onderneming in het Mexicaansche petroleumgebied heeft behaald, waardoor de nationale petroleum-groep, de Standard Oil, zich benadeeld voelt.

Op de overige internationale beurzen is het al niet veel anders gegaan. De symptomen zijn echter niet overal gelijk. Te Londen bijvoorbeeld gaat men bovendien nog gebukt onder de verschijnselen van een geld-crisis, die veroorzaakt is door de eischen, welke de Regeering noodgedwongen aan de Bank of England heeft moeten stellen en ingevolge waarvan geld in de open markt zeer duur is geworden. Bovendien blijkt dit uit de mislukking van tal van emissies, die tot voor korten tijd een eclatant succes gehad zouden hebben, b.v. de uitgifte van 8 pCt. obligaties der Niger-Company (een onder-afdeling van de Lever-Zeep-Maatschappij) en die van verschillende Engelsche Gemeen-

ten. De houding op de beurs is dan ook meer dan lusteloos en indien er nog zaken worden gedaan, is het aanbod steeds verre in de meerderheid.

Te Parijs is de tendens ook uitermate flauw gebleven, ondanks de berichten van het welslagen der jongste staatsleening. De juiste opbrengst is nog wel niet bekend, doch betrouwbare taxaties noemen een bedrag van ongeveer 30 milliard francs. Afgewacht dient echter te worden, welk gedeelte van dit inderdaad zeer respectabel bedrag in constanten zal worden voldaan, daar de leening voor een groot deel als consolidatie van schulden op korten termijn heeft gediend en de schuldbekentenissen van de laatste soort derhalve in betaling kunnen worden gegeven. Vermoedelijk zal ook hier, evenals bij vorige gelegenheden, slechts de kleinere helft in baar geld worden gefourneerd.

Te Berlijn is eveneens de stemming ongeanimeerd gebleven. Wel waren ook thans weer verschillende buitenlandsche soorten gevraagd, in verband met de stijging van enkele buitenlandsche deviezen, doch de algemeene tendens was geenszins opgewekt te noemen. Eenige bevreemding wekt dit op het eerste gezicht wel, omdat de ontwikkeling der wereld-omstandigheden er vermoedelijk wel toe leiden zal, Duitschland een groot crediet toe te staan, waaruit dan de benodigde middelen tot aanschaffing van grondstoffen e.d. geput zouden kunnen worden. De algemeene toestand van onze Oosterburen zou hierdoor in ieder geval heel wat gezonder worden, doch waar dit gepaard zou gaan met een rijzing van het Markniveau en dus de uitvoerpremie, die in den lagen Markenkoers versholten is, vermoedelijk voor een deel zou worden opgeheven, is men in industriele en handelskringen niet eens unaniem voor het tot stand komen van een dergelijk crediet te vinden, tenzij dit langs zeer geleidelijken weg zou kunnen geschieden, zoodat men gelegenheid tot aanpassing zou kunnen hebben. Ook de uitlatingen van president Havenstein, hier ter plaatse reeds gereleveerd, hebben doorgewerkt, om de tendens verder onbehagelijk te maken.

Het behoeft waarlijk geen verwondering te wekken, dat onder deze omstandigheden aan onze beurs de stemming uiterst nerveus en angstig is geweest. Het is typeerend, dat de banken en commissiehuizen zoo goed als geen kooporders meer boeken, doch dat aan den anderen kant de verkoopdrang niet overwegend sterk is. Doch zelfs deze geringe verkoopdrang is voldoende geweest, om op sommige dagen de markt totaal te demoraliseeren en om de koersen met twintigtallen procenten tegelijk te doen reageren. Van staatsfondsen behoeft hier niet te worden gerept, omdat deze bijna nooit een voorwerp van speculatie zijn, afgezien dan van enkele buitenlandsche soorten, waarin de handel zich echter meestentijds extra muros afspeelt. Ook hierin is echter de handel vrijwel tot stilstand gekomen, nu de buitenlandsche koersen geen aanleiding meer geven tot realisatie. Van de binnenlandsche staatschuldbrieven valt niets bijzonders te releveeren.

			7 Dec.	10 Dec.	13 Dec.	Rijzing of daling.
5	% Ned. W. Sch.	1918	82 ⁹ / ₁₆	82 ¹⁵ / ₁₆	82 ⁹ / ₁₆	+ 1/4
4 1/2	% " " "	1918	82 ³ / ₄	82 ¹ / ₂	83 ¹ / ₂	+ 3/4
4	% " " "	1916	73 ³ / ₄	73 ¹ / ₄	73 ¹⁵ / ₁₆	+ 3/16
3 1/2	% " " "	57 ⁷ / ₈	58 ¹ / ₄	58 ⁵ / ₈	+ 3/4
3	% " " "	51	50 ⁷ / ₈	51 ³ / ₁₆	+ 5 ¹ / ₁₆
2 1/2	% Cert. N. W. S.	42 ¹ / ₂	42 ⁷ / ₈	43 ³ / ₈	+ 7/8
5	% Cost-Indië 1915	86 ³ / ₄	86 ⁷ / ₈	88	+ 1 ¹ / ₄
4	% Hongarije Goud	3 ¹ / ₈	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄	- 7/8
4	% Oostenr. Krouenrente	27 ¹ / ₁₆	2 ¹ / ₈	1 ¹⁵ / ₁₆	- 3/8
5	% Rusland 1906	9 ¹ / ₂	9 ¹ / ₂	9 ¹ / ₂	
4 1/2	% Iwangoorod Dombr...	8 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	- 3
4	% Rusland Cons. 1880	5 ¹ / ₂	5 ³ / ₈	6	+ 1/2
4	% Rusl. bij Hope & Co.	6	6 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂	+ 1/2
4	% Servië 1895	16 ³ / ₄	17	17	+ 1/4
4 1/2	% China Goud 1898	53 ³ / ₈	53 ³ / ₈	53 ³ / ₈	
4	% Japan 1899	58	58	58	
4	% Argentinië Buitenl..	56 ¹⁵ / ₁₆	56 ⁷ / ₈	56 ⁷ / ₈	- 1/16
5	% Brazilië 1895	59	59	59	
5	% " 1913	55	55	55	

Zoodaas gezegd was echter de overige markt buitengewoon gevoelig en overal in een scherp neerwaartsche richting. De loop van de prijzen der groothandelsartikelen, wier dalende lijn niet te stuiten schijnt, heeft een groote depressie veroorzaakt. Vooral in suiker- en rubberwaarden is dit tot uiting gekomen. De enkele bezitters, die op dit niveau vrijwillig tot verkoop overgingen, vonden slechts tegenover zich speculanten, die zich zoo goedkoop mogelijk wilden dekken, of koopers, die een zoo lagen prijs wenschten te besteden, dat hun risico sterk beperkt werd. Hierbij kwamen de gedwongen liquidaties van personen, die hun positie niet meer konden aanhouden, omdat de benodigde surplus-

gelden niet gevonden konden worden en, op sommige dagen, de angstverkoop van hen, die ook hier een geldcrisis meenden te zien aankomen. Hoewel de vrees voor een dergelijke crisis spoedig geweken was, hielden de liquidaties overal aan, nog in de hand gewerkt door geruchten omtrent aanstaande faillissementen van groote huizen. Aan dit laatste werd echter in serieuze kringen weinig waarde gehecht, omdat dergelijke geruchten altijd de ronde doen, zoodra de markt slechts eenigen tijd achtereen een dalende tendens te aanschouwen geeft.

In het midden van de achter ons liggende week was er even een lichte verbetering te onderscheiden, die echter al zeer spoedig plaats heeft gemaakt voor een hernieuwde reactie. Op den laatsten dag der beursweek nam de daling den vorm eener débacle aan. En nog komt niet ales in de noteringen tot uiting. Er zijn namelijk verschillende fondsen, die totaal onverkoopbaar zijn en waarvan de oude noteringen geen maatstaf voor de waarde van het oogenblik meer vormen. De reactie kan dus nog scherper vormen aannemen, doch als tegenwicht moet hier worden genoemd, dat er een stemming van solidariteit bestaat, vrijwel over de gansche beurs, zoodat de crisis niet willens en wetens zal worden verscherpt.

Ook thans heeft geen nut iedere rubriek afzonderlijk te bespreken, omdat alle van den geweldigen druk te lijden hebben gehad. Een blik op de koerslijstjes bewijst dit voldoende.

	7 Dec.	10 Dec.	13 Dec.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	177	177	177	
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	181	180	173	- 8
Rotterd. Bankvereniging	129	127	127	- 2
Amst. Superfosfaatfabriek.	120 1/2	120	117 1/2	- 3
Van Berkel's Patent	98	100	98	
Insulinde Oliefabriek	95	97 1/4	86	- 9
Jurgens' Ver. Fabr. pr.aand.	89 3/8	89 3/8	88	- 1 3/8
Ned. Scheepsbouw-Mij	94	88	88	- 6
Philips' Gloeilampenfabriek	521	659	554	+ 33
R. S. Stokvis & Zonen	580	574	574	- 6
Vereenigde Blikfabrieken	115 1/4	116	116	+ 3/4
Compania Mercantil Argent.	178	186	173	- 5
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	228	223 1/2	197	- 31
Handelsver. Amsterdam	529 1/2	529 1/2	466	- 63 1/2
Holl. Transatl. Handelsver.	60	58 1/2	58 1/2	- 1 1/2
Linde Teves & Stokvis	129	133 1/4	129	
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	97	112	102 1/4	+ 5 1/4
Tels & Co's Handel-Mij	88	89 1/2	75	- 13
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	247 1/2	252 1/2	210	- 37 1/2
Kon. Petroleum-Mij.	631	639	560	- 71
Orion Petroleum-Mij.	60	58	42 1/4	- 17 3/4
Steaua Romana Petr.-Mij.	155	155	155	
Amsterdam-Rubber-Mij.	146 1/8	141 1/2	125	- 21 1/8
Nederl.-Rubber-Mij.	75 1/2	70 1/4	65	- 10 1/2
Oost-Java-Rubber-Mij.	215	206 1/2	185	- 30

	7 Dec.	10 Dec.	13 Dec.	Rijzing of daling.
Deli-Maatschappij	467 1/2	473 1/2	449 1/2	- 18
Melan-Tabak-Maatschappij	277	294	270	- 7
Senembah-Maatschappij	575	605	565	- 10

Scheepvaartwaarden:

	7 Dec.	10 Dec.	13 Dec.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	285	275	255	- 30
" " "gem.eig.	270 1/2	261	249	- 21 1/2
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	185	185	185	
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	40	40	40	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	114 1/4	120	120	+ 5 3/4
Java-China-Japan-Lijn	181	185	180	- 1
Kon. Hollandsche Lloyd	102 3/4	107 1/2	100 1/2	- 2 1/4
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	140	144	132	- 8
Koninkl.-Paketaart Mij.	152 1/4	158	149 3/4	- 2 1/2
Maatschappij Zeevaart	155	160	160	+ 5
Nederl. Scheepvaart-Unie	166 1/4	172 1/2	162	- 4 1/4
Nievelt Goudriaan	310	290 1/2	290 1/2	- 19 1/2
Rotterdamsche Lloyd	167	167 3/8	156	- 11
Stoomv.-Mij. „Illigeberg”	246 1/2	246 1/2	246 1/2	
" " „Nederland”	199 3/4	202	191 1/2	- 9 1/4
" " „Noordzee”	60	66	56	- 4
" " „Oostzee”	184	184	184	

Amerikaansche waarden:

	7 Dec.	10 Dec.	13 Dec.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	166 1/8	156 1/8	156 1/16	- 10 1/16
Anaconda Copper	100 1/16	98 1/4	97	- 3 1/16
Un. States Steel Corp.	107	105	102 1/2	- 4
Atchison Topeka	106	105	102	- 4
Southern Pacific	137 1/2	130	128 1/2	- 9
Union Pacific	156 3/16	155 1/4	150 3/16	- 6 1/16
Int. Merc. Marine orig. Com.	18 1/16	17 3/16	15 1/16	- 2 13/16
" " " „prefs.	69 3/4	67	65	- 4 3/4

De geldmarkt werd tegen het einde der beursweek iets ruimer; prolongatie 4 1/4 pCt.

GOEDERENHANDEL.
GRANEN.

14 December 1920.

Alhoewel de officieele schattingen omtrent de Amerikaansche wintertarwe nog ontbreken, zoo blijven de berichten van een gunstigen toestand spreken. De toestand der tarwe wordt aanmerkelijk hooger geschat dan het vorig jaar. De berichten uit Australië en Argentinië blijven eveneens onveranderd gunstig luiden.

De stijging in de tarweprijzen in Amerika, waarvan de vorige week melding gemaakt kon worden, hield geen stand, niettegenstaande de berichten dat de boeren hun tarwe

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Febr.
11 Dec. '20	165	68 1/8	46 1/4	17,85	9,10	18,65
4 " '20	171	76 1/4	47 3/8	17,65	8,95	19,- ¹⁾
11 Dec. '19	226	140 3/4	77 1/2	13,40 ²⁾	6,65	23,75 ³⁾
11 Dec. '18	226	134 1/2	73 1/8	12,20 ¹⁾	5,60 ¹⁾	19,40
11 Dec. '17	220	124 1/2	73 3/8	12,50 ²⁾	8,20 ¹⁾	15,55
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Jan.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	13 Dec. 1920	6 Dec. 1920	13 Dec. 1919
Tarwe*	26,-	26,25	-
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	25,-	25,50	-
Mais (La Plata)	280,-	287,-	360,-
Gerst (48 lb. feeding) ²⁾	380,-	386,-	440,-
Haver (38 lb. white cl.) ¹⁾	17,50	18,-	19,50
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ³⁾	200,-	205,-	265,-
Lijnzaad (La Plata) ⁴⁾	520,-	545,-	825,-

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ p. 1000 K.G. ⁴⁾ per 1960 K.G. *) Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	6-11 Dec. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. t/tdoak 1919	6-11 Dec 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. t/tdoak 1919	1920	1919
Tarwe	54.378	677.522	438.671	6.385	129.762	138.102	806.784	576.773
Rogge	10.422	207.615	72.166	-	752	25.653	208.367	97.819
Boekweit	2.661	5.929	4.324	664	664	-	6.543	4.324
Mais	10.215	460.253	202.290	6.570	65.261	26.519	525.517	228.809
Gerst	14.051	94.497	134.667	536	5.473	63.065	99.970	197.732
Haver	-	26.300	162.300	-	-	7.633	26.300	169.933
Lijnzaad	-	58.431	89.666	3.491	38.314	25.596	96.745	114.462
Lijnkoek	2.593	43.145	80.680	1.000	4.606	500	47.751	81.180
Tarwemeel	283	26.610	192.524	-	-	37.435	26.610	229.959
Andere meelsoorten	1.638	36.113	159.134	-	100	10.708	36.213	169.842

willen achterhouden totdat de prijs \$ 3.— is. Het afloopen der prijzen was in hoofdzaak te wijten aan aankopen voor export, doch de gedwongen liquidatie en den import van Canadatarwe in de United States, waren oorzaak, dat het behaalde avance spoedig weer verdween, terwijl het bericht, dat de Argentijnsche Regeering den export van tarwe en meel weder vrijgelaten heeft, mede de prijzen omlaag hielp.

De maïsmarkt bewoog zich in de afgelopen week in een zeer kalme stemming. In Argentinië zijn de prijzen vrijwel stationnair gebleven, echter is het prijsniveau aldaar nog boven de Europeesche pariteit. De verscheppingen waren in de afgelopen week veel kleiner dan de weken daarvoor, doch op de Europeesche markt had dit weinig invloed, daar er voorloopig nog voldoende onderweg is. Het aanbod van den Donau heeft vrijwel opgehouden, behoudens eenige partijen afgeladen maïs. Noord-Amerikaansche maïs was eveneens weinig aangeboden. De prijzen welke gevraagd worden, zijn echter dermate hoog, dat de belangstelling zoo goed als nihil is.

Gerst was onveranderd vast gestemd. Het aanbod is zeer gering. In stoomende en afgeladen Donau wordt hier en daar nog iets aangeboden.

Lijnzaad was in het begin der berichtswEEK in Argentinië vast gestemd, doch de vraag van Europa was ten gevolge van de lage prijzen van olie dermate gering, dat de prijzen aldaar steeds afbrokkelden.

Nederland. In tarwe kwamen weinig afdoeningen tot stand. Alleen naar Duitsland worden regelmatig zaken gedaan. Voor Argentijnsche tarwe, nieuwen oogst, was nog weinig belangstelling.

La Plata-maïs ontmoette een zeer geringe vraag. Duitsland nam tamelijk veel disponibile maïs op, zoodat de voorraden niet bijzonder groot zijn. Voor Galfox-maïs bestond goede kooplust in verband met de kooprijzen der Mixed-maïs. Voor maïs op aflading bestaat nog niet de minste belangstelling.

KATOEN.

Marktbericht van de heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 1 December 1920.

De daling in prijzen van Amerikaansche katoen gaat nog maar steeds voort en wordt alleen zoo nu en dan gestuit, door dekkingsaankopen van baissiers. Het is dan ook wel merkwaardig, dat op het oogenblik latere maanden weer duurder zijn, hetwelk sedert 1916 niet is voorgekomen. Het valt moeilijk te zeggen, hoe lang dit zal duren, doch prijzen zijn langzamerhand wel op een redelijker basis gekomen, terwijl de kooplust nog steeds miniem blijft, ook al door de groote geldschaarschte. Egyptische katoen daalt nog meer dan Amerikaansche, doch dit is niet te verwonderen, daar prijzen van Egyptische katoen in verhouding ook veel hooger zijn.

De lage prijzen van ruwe katoen zijn nog niet van veel invloed op den verkoop van garens en zaken hierin staan vrijwel geheel stil. De vraag is bijna van geen betekenis, zoodat men ook nog niet kan weten, welke prijzen Spinners wel zouden aannemen. Indië heeft nog al belangstelling voor 40er en 44er mule, zowol ruw als geverfd, maar de voortdurende daling maakt koopers huiverig om daarin nog te koop, daar wat men vandaag koopt meestal morgen weer te duur is. Voor Egyptische garens is iets meer belangstelling, doch ook hierin gaat slechts weinig om, terwijl goede 60er twist dringend wordt aangeboden. Het is wel waarschijnlijk, dat de „shorttime” beweging door zal gaan en de productie van de spinnerijen dan tot 50 pCt. wordt beperkt. Voorloopig zal dit nog wel niet veel invloed op de markt hebben, daar in de laatste weken ook reeds veel „shorttime” werd gewerkt. Garenrijzen, zowol Amerikaansche als Egyptische zijn gedurende de week 3 à 4 d per lb. gedaald.

In de doekmarkt is ook weinig verandering gekomen. De verdere daling in zilverprijzen, waardoor ook weer de buitenlandsche wisselkoersen verder dalen, is wel geen hoopvol teeken. Er zijn dan ook geen koopers aan de markt en hoewel er enkele kleine partijtjes werden geboekt, zijn prijzen over het algemeen flauw en opnieuw lager. Zonder overzeesche biedingen is het ook moeilijk na te gaan, welke prijzen fabrikanten ten slotte wel zouden aannemen.

Manchester, d.d. 8 December 1920.

Hoewel prijzen van Amerikaansche katoen sedert ons laatste bericht gestegen zijn, is deze verhooging meer gebaseerd op minder ongunstige berichten, dan op eenige vraag uit de industrie. Na een lange daling hebben in den regel eenige dekkingskopen plaats, die dan weer een reactie veroorzaken, terwijl thans ook weer de berichten uit

Amerika iets gunstiger luiden en oogstschattingen van de National Ginners' Association ook minder gunstig uitvielen dan men eerst verwachtte. Men bericht verder, dat in Amerika pogingen worden gedaan om een deel van den oogst terug te houden, totdat de prijzen weer hooger zijn geworden, doch dit zal niet meevallen, zoolang een groot gedeelte onverkocht blijft. Men verneemt verder, dat de Egyptische oogst kleiner zal zijn, dan men eerst verwachtte en zijn de ontvangsten tot nu slechts ongeveer de helft van die van verleden jaar, terwijl prijzen onveranderd zijn.

Er is nog geen verbetering in de markt voor garens. De spinnerijen, zowol die van Amerikaansche als van Egyptische katoen werken slechts drie dagen in de week, doch dit heeft geen invloed op de markt. Spinners kunnen hun positie dan ook niet verbeteren en de marges zijn dan ook zeer belangrijk gekrompen. Amerikaansche garens zijn ongeveer 1 d. per lb. lager en Egyptische garens ongeveer 3 d., terwijl men zeker geen verbetering mag verwachten, zoolang de financieele positie zoo ongunstig blijft.

De doekmarkt blijft in een zeer ongunstige positie en er gaat bijna niets om. Wel komen er wat meer aanvragen aan de markt, doch deze zijn over het algemeen van weinig betekenis, hoewel verschillende menschen meenen, dat prijzen langzamerhand wel op een veiliger basis zijn gekomen. Zilver is opnieuw gedaald en bovendien zijn de wisselkoersen op het Oosten zeer ongunstig, in verband met den geringen afzet van exporteurs van die landen en zal ook tengevolge daarvan voorloopig de vraag vandaar wel niet heel belangrijk worden.

1 Dec. 8 Dec.

1 Dec. 8 Dec.

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië . . . 1/6 1/2, 1/5 1/2,
F.G.F. Sakellaridis 28,50 28,00 T.T. op Hongkong 3/5 1/2, 3/4
G.F. No. 1 Oomra 6,25 6,50 T.T. op Shanghai. 4/5 1/2, 4/4 1/2

Noteeringen voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	13 Dec. '20	6 Dec. '20	29 Nov. '20	13 Dec. '19	13 Dec. '18
New York voor Middling . . .	15,50 c	16,70 c	15,75 c	38,— c	28,80 c
New Orleans voor Middling	14,75 c	15,75 c	15,— c	39,50 c	28,50 c
Liverpool voor Fy Middling	12,50 d	12,20 d	11,56 d	26,98 d	21,40 d

1) Noteering van 12 Dec. 1919. 2) Middling.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '20 tot 10 Dec. '20	Overeenkomstige perioden	
		1919	1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	2327	1846	1525
„ Atlant. Havens	629	1375	865
Uitvoer naar Gr. Britannië	789	1147	804
„ „ 't Vasteland.	1235	1080	654
„ „ Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen	10 Dec. '20	12 Dec. '19	13 Dec. '18
Amerik. havens	1353	1619	1417
Binnenland	1471	1253	1256
New York	?	59	169
New Orleans	?	457	431
Liverpool	904	780	261

SUIKER.

In verband met de voortdurende daling van de Amerikaansche markt zijn alle suikermarkten flauw gestemd. Koopers zijn overal terughoudend en in den toestand zal ook geen verandering komen, totdat de daling in Amerika gestuit is, alwaar de markt nog geruimen tijd voor den geheelen suikerhandel toonaangevend zal zijn.

Op Java brokkelden de prijzen verder af en is de nominale waarde op het oogenblik f 20,— per pic. e.k. voor Superieur prompte levering. Er gaat echter heel weinig om. Aan den eenen kant zijn de groote houders op de huidige prijsbasis niet verkoopsgezind, terwijl aan den anderen kant de vraag betrekkelijk beperkt is.

In Amerika ondergingen de prijzen zoodals gezegd eene verdere verlaging en noteerden Spot Centrifugals aan het einde der week 4,89 c., terwijl voor termijnlevering de prijzen inzakten tot 4,25 voor Jan., 4,46 c. Maart, 4,60 Mei en

4,74 c. Juli. In het begin der week vond eene vrij belangrijke afdoening van Cubasuiker plaats tot 4 3/4 c. c. & fr. New York, waarna de prijs terug viel tot 4 1/2 c., terwijl een partij stoomende Perusuiker werd verkocht tot 4 1/16 c. c.i.f., hetgeen gelijk staat met 4 9/16 c. voor Cubasuiker. Daarna werd Cubasuiker zelfs tot 4 c. c. & fr. genoteerd.

Men is dus reeds aanmerkelijk beneden den prijs, die onlangs als kostprijs voor Cuba genoemd werd. Er zal nu veel van afhangen, welken steun de Amerikaansche banken aan Cuba voor het financieren van hun nieuwen oogst zullen verleenen. Stellig mag verwacht worden, dat op de sterk verlaagde prijsbasis de consumptie in de Vereen. Staten zich krachtig zal uitbreiden, hetgeen vroeger of later van invloed op de markt moet zijn.

De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1920	1919	1918
Totale oogst	3.730.077	3.971.776	3.446.083
Weekexport tot 13 Nov.	13.956	68.006	29.125
„ 13 Nov.-20 Nov.	16.789	47.009	28.319
Tot. exp. sedert 1 Jan. '20	3.494.802	3.711.932	3.003.904
Tot. voorraad op 20 Nov.	265.857	137.884	202.154

Voor Formosa wordt de oogst wegens het slechte weer thans op 235.000 tons geraamd, in stede van 270.000 tons.

De onlangs door Willet & Gray ten behoeve van Engeland geannonceerde aankopen van bietsuiker omvatten ongeveer 3.500 tons, te zamen uit Tschecho-Slowakye en Denemarken tot prijzen van 38/- en 35/- c.i.f. U. K.

De laatste Board of Trade statistiek luidt:

	Nov. 1920	Nov. 1919	Jan./Nv. 1920	Jan./Nv. 1919
	ton	ton	ton	ton
Import bietsuiker ..	117.890	97.192	1.117.316	1.053.265
„ riet ..	—	—	—	—
„ geraffineerd.	102	47.938	116.787	390.220
Totaal	117.992	145.130	1.234.103	1.443.485
Voorraad in entrepot	311.700	288.350	—	—
„ raffinaderijen	40.850	25.500	—	—
Opbrengst	45.055	74.471	727.953	763.708
Tot. binnenl. verbruik	57.153	131.135	1.040.317	1.382.171
Totaal export	3.855	2.552	16.310	37.362

Hier in Nederland ondervond de markt den terugslag der prijsverlaging in Amerika en Java en kwamen kleine afdoeningen van Hollandsche kristalsuiker voor export tot stand tegen afbrokkelende prijzen. Disponibele Javasuiker werd ten slotte tot f 47,— aangeboden zonder vraag.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 c. Centrifugals
		Tates Cuba No. 1	White Java	Amer. Granulated c.i.f.	
			f.o.b. per Dec./Jan.	Dec./Jan.	
		Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
8 Dec. '20	—	84/-	36/-	—	5,32
1 „ '20	—	84/-	41/-	—	5,6
8 Dec. '19	—	72/-	69/6	—	7,28
8 Dec. '18	—	64/9	—	—	7,28
11 Juli '14	„11 1/2	—	—	—	3,26

RUBBER.

De flauwe stemming der rubbermarkt bleef zich ook in de afgelopen week handhaven. Het aantal transacties bleef tot een minimum beperkt, hoewel de Cultuur-Maatschappijen meer neiging toonden tot de thans geldende prijzen af te geven. De prijzen van plantage rubber ondergingen een verdere daling en zijn thans: einde vorige week

Prima Crêpe loco	70 c.	72 1/2 c.
„ Januari/Maart	72 1/2 „	75 „
„ April/Juni	75 „	82 1/2 „
Smoked Sheets loco	63 „	70 „
„ „ Januari/Maart	65 „	72 „
„ „ April/Juni	70 „	76 „

COPRA.

De markt was gedurende de afgelopen berichtswEEK zeer flauw gestemd en zelfs tot de lagere prijzen bleef de kooplust zeer gering.

De noteringen zijn heden:

Ned.-Ind. f.m.s. October/December afl. ..	f 51,—
„ „ „ November/Januari ..	„ 50,50
„ „ „ „ Mixed ..	„ 48,—
„ „ f.m.s. Januari/Maart ..	„ 49,—

14 December 1920.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
13 Dec. 1920..	nom.	76.17/6	215.5/-	24.7/6	28 10/-
6 „ 1920..	nom.	79 17/6	218.15/-	26.10/-	30.15/-
29 Nov. 1920..	nom.	77.7/6	208.17/6	25.10/-	29.10/-
15 Dec. 1919..	nom.	101.12/6	304.7/6	40.10/-	53.7/6
16 Dec. 1918..	nom.	122.-/-	275.-/-	40.10/-	52.-/-
17 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHIEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	All. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
6/11 Dec. 1920	—	—	—	—	50/-	50/-
29 N./4 Dec. 1920	—	—	8/-	8/6	50/-	50/-
8/13 Dec. 1919	—	—	—	—	—	—
9/14 Dec. 1918	—	—	—	—	—	—
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
6/11 Dec. 1920	12/6	20/-	15/-	—	—	—
29 N./4 D. 1920	15/6	25/-	18/9	30/-	13/6	Kr. 24
8/13 Dec. 1919	—	—	—	—	—	—
9/14 Dec. 1918	54/-	—	—	—	f 15,—	Kr. 58
Juli 1914	fr. 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rûst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
6/11 December 1920..	50/-	—	—	70/-
29 Nov./4 Dec. 1920..	57/6	80/-	—	80/-
8/13 December 1919..	—	—	—	—
9/14 December 1918..	—	—	—	—
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

Graan Petrograd per quarter van 498 lbs. ewaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. ewaar.

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 6 tot 13 December 1920.

Het water is in deze berichtswEEK eenigszins gewassen; Cauber Pegel noteerde reeds 7 December 95 c.M. Wel is waar trad in den loop der week weder val in, doch verschillende schepen, welke aan de Ruhr, Keulen, enz. wegens het lage water op verdersleepen lagen te wachten, konden de reis voortzetten. Overigens is de toestand wat het scheepvaartverkeer betreft nog verre van rooskleurig.

Het sleeploon van Rotterdam naar de Ruhrhavens werd in de afgelopen week met 180-cents-tarief genoteerd.

Schepen in daghuur werden aangenomen tegen 5 tot 4 1/2 cents per ton per dag. Voor erts van Rotterdam naar de Ruhrhavens werd ongeveer f 1,45 per last bij 1/4 lostijd betaald.

Zoals reeds hierboven medegedeeld, kon de vaart van Ruhrort bergopwaarts, zij het dan ook in beperkten omvang, weder opgenomen worden. Het sleeploon van Ruhrort naar Mannheim bedroeg ongeveer Mk. 75,—, van Ruhrort naar St. Goar ongeveer Mk. 46,— per ton.

Aan de Ruhr werden schepen gehuurd tegen Mk. 1,35 per ton en aan het einde der week tegen Mk. 1,20 per ton. De vracht voor exportkolen naar Rotterdam bedroeg f 1,75 per ton.

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 30 November 1920

DEBET

Aandeelhouders nog te storten	f 1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.503.125,—, waarvan in		
geld gestort	„ 5.953.125,—	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 6.608.012,74, waar-		
van in geld gestort	„ 4.950.212,74	f 12.688.037,74
Fondsen van Aandeelhouders		
te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht....	f 37.166.950,—	
Fondsen door ons gedeponoord voor rekening van bevriende		
instellingen	„ 6.207.800,—	„ 43.374.750,—
Kassa, Wissels en Coupons		„ 54.293.207,46½
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		„ 12.914.750,—
Saldo's bij Bankiers:		
beschikbaar voor eigen gebruik	f 6.432.272,24	
voor rekening van derden	„ 29.199.576,07	„ 35.631.848,31
Prolongatiën gegeven		„ 12.829.280,—
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen		„ 10.710,18
Eigen Fondsen en Syndicaten'		„ 6.998.038,—
Credietvereniging	f 76.370.909,46½	
Af: loopende Promessen	„ 8.880.000,—	„ 67.490.909,46½
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rek. Crt.	f 81.511.408,35	
Af: loopende Promessen	„ 5.974.500,—	„ 75.536.908,35
Voorschotten op Consignatiën		„ 3.705.582,41
Gebouwen en Safe-Deposit		„ 3.667.212,94
Totaal	f 329.141.234,86	

CREDIT

Kapitaal	f 35.500.000,—	
Reserve	„ 7.594.457,06	
Buitengewone Reserve	„ 1.000.000,—	
Waarborgfonds Credietvereniging	„ 5.855.732,50	
Reserve Credietvereniging	„ 3.608.014,35	f 53.558.203,91
Aandeelhouders voor gedeponoerde fondsen		
als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f 1.784.700,—	
in Leen-Depôt	„ 41.590.050,—	„ 43.374.750,—
Zieken- en Pensioenfondsen	f 285.990,94	
Reserve voor te verleen Pensioenen	„ 929.106,17	„ 1.215.097,11
Deposito's		„ 55.331.094,94½
Prolongatie-Deposito's		„ 5.573.750,—
Saldo's Rekeningen Courant	f 93.014.943,75	
" " " voor gelden in het Buitenland	„ 29.199.576,07	
" " " Credietvereniging	„ 5.520.108,03	„ 127.734.627,85
Beleeningen en Daggeld genomen		„ 1.050.000,—
De Nederlandsche Bank		„ 804.497,14½
Te betalen Wissels		„ 34.564.162,10
Diverse Rekeningen		„ 5.935.051,80
Totaal	f 329.141.234,86	